

**Wymagania edukacyjne z języka polskiego
w poszczególnych obszarach kompetencji
dla klas IV**

Klasa IV

Obszar I

KOMUNIKACJA

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń: • tworzy krótką wypowiedź ustną lub pisemną na dany temat; • słucha i stara się rozumieć; wypowiedzi innych; • przedstawia podstawowe informacje o sobie; • nazywa swoje emocje, potrzeby;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • przekazuje informacje w zrozumiały sposób; • rozpoznaje najważniejsze informacje w wypowiedzi rozmówcy; • odpowiada na wypowiedź rozmówcy i stosuje odpowiednie zwroty grzecznościowe;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • wyraża swoje zdanie, uczucia, potrzeby w uporządkowany sposób; • reaguje w adekwatnie do sytuacji; • dobiera słownictwo, formę wypowiedzi i formy grzecznościowe odpowiednio do sytuacji oraz odbiorcy;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • dobiera środki językowe do celu wypowiedzi, sytuacji i odbiorcy; • prowadzi rozmowę, nawiązując do wypowiedzi rozmówcy i rozwijając własną wypowiedź; • dostosowuje sposób wypowiedzi do sytuacji komunikacyjnej;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • świadomie posługuje się językiem w mowie i piśmie, aby jasno wyrażać swoje myśli, emocje, intencje; • aktywnie uczestniczy w rozmowie, jest zaangażowany i okazuje szacunek rozmówcom; • dostosowuje różne formy wypowiedzi

• wyraża własne zdanie na dany temat; • używa zwrotów grzecznościowych; • wie, co to jest <i>komunikacja, nadawca, odbiorca, intencja, komunikat niewerbalny, grzeczność językowa</i>;	• opisuje siebie, swoje zainteresowania, emocje i potrzeby w zrozumiały sposób; • wyraża własne zdanie i krótko je uzasadnia; • wykorzystuje pojęcia dotyczące komunikacji podczas omawianego tematu;	• uzasadnia swoje stanowisko, posługując się argumentami i przykładami; • opowiada o sobie w uporządkowany sposób; • rozpoznaje znaczenie komunikatów niewerbalnych w rozmowie; • posługuje się podstawowymi pojęciami związanymi z komunikacją;	• spójnie wypowiada się o sobie; • świadomie stosuje zasady grzeczności językowej; • odnosi się do argumentów rozmówcy i broni własnego stanowiska; • odczytuje znaczenie wypowiedzi na podstawie słów, gestów i tonu głosu; • opisuje sytuację komunikacyjną, posługując się podstawowymi pojęciami;	do sytuacji, celu, odbiorcy; • wspiera dobrą komunikację w grupie; • dba o kulturę języka; • formułuje spójne i przekonujące stanowisko, uwzględniając argumenty i kontekst rozmowy; • świadomie wykorzystuje komunikację niewerbalną; • potrafi ocenić wpływ sposobu komunikacji na relacje między ludźmi; • ciekawie i spójnie prezentuje siebie;
--	--	--	---	--

Klasa IV**Obszar II****ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY**

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń: • rozróżnia rodzaje tekstów należących do różnych sztuk, np. literatura, teatr; • potrafi krótko powiedzieć, o czym jest utwór; • potrafi wskazać odbiorcę wypowiedzi; • nazywa emocje, wrażenia i postawy bohaterów; • wskazuje najważniejsze elementy świata przedstawionego	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • wskazuje cechy różnych sztuk, np. filmu, teatru, literatury; • wyjaśnia znaczenie tematu utworu; • rozpoznaje, jakie wartości przywołuje utwór; • opowiada o swoich wrażeniach i łączy treść utworu z doświadczeniami z życia; • opisuje elementy świata przedstawionego;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • opisuje, jak teksty pokazują emocje i wydarzenia; • analizuje perspektywę podmiotu mówiącego i jej wpływ na przedstawiane problemy; • uzasadnia swoje odczucia związane z odbiorem utworu; • odczytuje sens metafor;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • porównuje wydarzenia, bohaterów lub problemy przedstawione w utworach; • wyjaśnia znaczenie kontekstów kulturowych i historycznych; • formułuje spójną interpretację utworu i uzasadnia ją odwołaniami do tekstu; • ocenia postawy bohaterów na tle	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • ocenia wpływ tekstów kultury na odbiorcę i wyciąga z tego wnioski; • tworzy pogłębioną interpretację utworu; • ocenia i porównuje sposoby kreowania bohaterów oraz świata przedstawionego;

(bohaterów, miejsce, czas i wydarzenia); • rozróżnia świat realistyczny od fantastycznego; • rozpoznaje narratora i osobę mówiącą w tekście; • potrafi powiedzieć, jaki nastrój ma tekst; • rozpoznaje podstawowe środki językowe;; • czyta tekst głośno; • zna podstawowe pojęcia, np. <i>bohater, narrator, porównanie, baśń, legenda</i> itp.;	• porządkuje wydarzenia w kolejności chronologicznej; • wskazuje środki językowe i wie, jak wpływają na odbiorcę; • czyta tekst na głos z odpowiednim tempem i intonacją • nazywa podstawowe cechy baśni i legendy; • zna i stosuje podstawowe pojęcia;	• porównuje bohaterów, ocenia ich postępowanie i odnosi je do własnych doświadczeń; • wyjaśnia wpływ przedstawionego świata na emocje bohaterów; • wskazuje, co buduje nastrój utworu; • opisuje funkcję narratora/podmiot u mówiącego; • stosuje poznane pojęcia podczas analizy utworu; • czyta utwory narracyjne, liryczne, patriotyczne;	własnych doświadczeń; • odwołuje się do sytuacji rzeczywistych podczas omawiania problemów zawartych w tekstach; • świadomie dobiera sposób głośnego czytania do charakteru tekstu; • łączy informacje z różnych tekstów kultury	• wyciąga wnioski na temat roli środków językowych/ artystycznych; • świadomie interpretuje głosowo tekst; • tworzy samodzielną propozycję odczytania tekstu kultury;
--	---	---	--	---

Klasa IV

Obszar III

ŚWIADOMOŚĆ JĘZYKOWA

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń: - rozpoznaje samogłoski, spółgłoski i sylaby; - nazywa części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik); - tworzy proste, poprawne zdania; - rozpoznaje synonimy i antonimy; - rozróżnia wypowiedzenie oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: - odróżnia głoski dźwięczne i bezdźwięczne; - dzieli wyrazy na sylaby; - rozpoznaje w zdaniu części mowy; - określa formy gramatyczne (osobę, liczbę, rodzaj, czas, przypadek) w zależności od części mowy;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: - poprawnie dzieli wyrazy na sylaby oraz wskazuje na rodzaje głosek; - poprawie odmienia wyrazy w mowie i piśmie; - poprawia błędy gramatyczne; - stosuje różne typy zdań w swoich wypowiedziach; - wyjaśnia znaczenie słów w zależności od kontekstu;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: - wie, z jakich głosek składają się słowa oraz potrafi określić formę wyrazu w zdaniu; - analizuje synonimy i antonimy pod kątem emocji, jakie wywołują u odbiorcy; - przekształca zdania (np. pytające na oznajmujące itp.); - przekształca równoważniki zdań w zdania i na odwrót;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: - świadomie stosuje wiedzę o głoskach i sylabach; - sprawnie operuje częściami mowy oraz różnymi typami zdań, tworząc poprawne i spójne wypowiedzi; - ocenia, jak dobór słownictwa wpływa na styl wypowiedzi;

• rozpoznaje zdanie pojedyncze i równoważniki zdań; • stosuje podstawową ortografię oraz znaki interpunkcyjne;	• tworzy poprawne zdania oraz ich różne typy; • odróżnia znaczenie dosłowne od przenośnego; • wyszukuje znaczenia słów w słownikach lub innych źródłach; • stosuje pozostałe zasady ortograficzne;	• dobiera odpowiednie słownictwo do celu i charakteru wypowiedzi; • pisze poprawnie ortograficznie; • analizuje funkcje znaków interpunkcyjnych;	• analizuje jak dobór słów wpływa na to, jak cała wypowiedź jest odbierana przez innych; • potrafi samodzielnie i sprawnie szukać informacji w różnych źródłach; • świadomie stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne podczas pisania własnych tekstów;	• samodzielnie poprawia własne oraz cudze błędy; • sprawnie i świadomie korzysta ze słowników oraz bogatego zasobu słów, aby precyzyjnie wyrażać swoje myśli;
---	---	---	---	--

Klasa IV**Obszar IV****TWORZENIE WYPOWIEDZI**

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń: • tworzy prostą notatkę; • wybiera i zapisuje w uporządkowanej formie najważniejsze informacje z jednego źródła; • formułuje proste pytania do tekstu; • tworzy prosty plan odtwórczy tekstu; • pisze krótkie wypowiedzi o charakterze użytkowym; • tworzy proste wypowiedzi	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • sporządza notatki w różnych formach (plan, tabela, punkty); • tworzy plan odtwórczy tekstu w formie zdań lub równoważników zdań; • pisze listy tradycyjne oraz e-maile; • redaguje różne rodzaje opisów; • charakteryzuje bohatera;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • tworzy zwięzłe notatki; • porównuje informacje z różnych źródeł; • pisze dłuższe wypowiedzi dopasowując słownictwo i układ do celu oraz odbiorcy; • porządkuje wydarzenia i myśli w wypowiedzi w sposób logiczny i spójny;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • selekcionuje informacje; • zapisuje je w uporządkowanej formie; • analizuje treść tekstu, by stworzyć pytania oraz plan odtwórczy; • redaguje rozbudowane i spójne wypowiedzi użytkowe; • tworzy własne rozbudowane teksty;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • samodzielnie tworzy przejrzyste, zwięzłe notatki; • potrafi ocenić, która forma notowania najbardziej pomaga w nauce; • tworzy dopracowane, estetyczne i praktyczne wypowiedzi użytkowe, dobrane do odbiorcy i sytuacji;

twórcze na dany temat; • opisuje prostymi zdaniami przedmiot, postać, krajobraz, wydarzenie; • rozróżnia podstawowe części wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie); • stosuje akapity;	• dba o kompozycję;	• świadomie dobiera kompozycję;	• świadomie wykorzystuje język do wyrażania emocji oraz realizacji własnych pomysłów twórczych; • wyjaśnia rolę kompozycji;	• pisze oryginalne teksty twórcze o ciekawej fabule i bogatej kompozycji, sprawnie wykorzystując środki językowe oraz formy literackie; • potrafi krytycznie ocenić skuteczność własnych rozwiązań językowych;
--	---	---	---	---

Klasa IV**Obszar V****ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI AUTOREFLEKSJI I TWORZENIE TOŻSAMOŚCI**

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń: • nazywa wartości ważne dla siebie i wybrane wartości uniwersalne; • wymienia grupy, do których należy oraz swoje role w tych grupach; • rozumie, co jest ważne dla członków różnych wspólnot; • potrafi ocenić swój sposób nauki, wskazując mocne strony, trudności oraz momenty zaangażowania;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • wyraża zdanie na temat wartości; • charakteryzuje wspólnoty; • opisuje swoje role w poszczególnych grupach; • opisuje swój udział w nauce oraz wskazuje czynniki, które mu w niej pomagają lub przeszkadzają; • opisuje emocje;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • uzasadnia, dlaczego konkretne wartości są ważne dla niego i innych; • wyjaśnia znaczenie i rolę wspólnot; • planuje, jak brać większą odpowiedzialność za swój rozwój; • wyjaśnia, jak emocje wpływają na zachowanie;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • porównuje wartości i zasady różnych grup; • uzasadnia swoje zdanie na temat wartości, odnosząc je do życia codziennego; • porównuje swoje role w różnych grupach; • analizuje i ocenia skuteczność różnych metod nauki; • odróżnia odczuwane	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • analizuje i ocenia, jak wartości oraz grupy wpływają na postawy ludzi i budowanie tożsamości; • wyciąga wnioski ze swoich ról społecznych • proponuje konkretne działania wzmacniające współpracę w klasie;

• nazywa podstawowe emocje u siebie i innych;			emocje od sposobów ich wyrażania; • ocenia wpływ emocji na relacje z innymi;	• świadomie monitoruje własny rozwój; • analizuje przyczyny i skutki emocji • proponuje sposoby na budowanie empatycznych i odpowiedzialnych relacji;
---	--	--	---	---

Klasa IV**Obszar VI****ELEMENTY EDUKACJI MEDIALNEJ**

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń: • potrafi znaleźć i wykorzystać informacje we wskazanym źródle; • wymienia podstawowe zasady bezpiecznego i zdrowego korzystania z technologii; • rozpoznaje zagrożenia związane z nadmiernym lub nieodpowiednim korzystaniem z	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • wybiera źródła informacji pomocne w rozwijaniu własnych zainteresowań; • opisuje zasady bezpiecznego i zdrowego korzystania z technologii; • wymienia konsekwencje nadmiernego spędzania czasu przed ekranami;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • porównuje wiadomości z różnych źródeł i sprawdza, czy są zgodne z tematem; • wykorzystuje informacje do poszerzania wiedzy; • zna konsekwencje przetwarzania informacjami; • stosuje w praktyce zasady higieny cyfrowej;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • samodzielnie wybiera wiadomości; • uzasadnia wybór najbardziej przydatnych materiałów; • łączy informacje z wielu źródeł we własnych wypowiedziach; • potrafi ocenić swoje nawyki korzystania z technologii;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • krytycznie ocenia wiarygodność i przydatność informacji; • weryfikuje informacje; • tworzy własne materiały na podstawie sprawdzonych wiadomości; • uzasadnia wpływ higieny cyfrowej na zdrowie i relacje z innymi;

urządzeń elektronicznych;		• planuje działania, które pomagają ograniczyć zagrożenia płynące ze świata cyfrowego;		
------------------------------	--	--	--	--

Klasa IV**Obszar VII****PRAKTYKI LEKTUROWE**

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń: - wybiera tekst zgodny ze swoimi zainteresowaniami, krótko uzasadnia i dzieli się wrażeniami po przeczytaniu; - czyta cztery wyznaczone dłuższe teksty literackie i potrafi wskazać ich główną tematykę; - rozpoznaje baśnie, legendy oraz utwory narracyjne, liryczne i patriotyczne (w	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: - samodzielnie wybiera książki, wyjaśnia powód i planuje etapami ich czytanie; - opisuje własne odczucia po lekturze i opowiada o książce; - wskazuje charakterystyczne cechy utworów narracyjnych, lirycznych i patriotycznych (w	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: - organizuje czas czytania z uwzględnieniem długości i trudności tekstu; - wyjaśnia związki między problemami w tekstach a doświadczeniami bohaterów i czytelników; - wyjaśnia znaczenie motywów, wartości i przestania w	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: - porównuje wybrane teksty oraz uzasadnia swoje preferencje czytelnicze; - ocenia skuteczność własnego planu czytania; - porównuje własne wrażenia z odbioru tekstu z wrażeniami innych; - analizuje wpływ baśni i legend na kulturę;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: - ocenia wpływ czytanych tekstów na swój rozwój czytelniczy; - tworzy i modyfikuje własny plan czytania; - formułuje wnioski dotyczące tego, jak lektury pomagają w rozumieniu siebie i świata; - interpretuje utwory narracyjne, liryczne i

tym <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>); • odróżnia teksty kultury należące do różnych dziedzin sztuki (film, teatr, muzyka, rzeźba, malarstwo, komiks);	tym <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>); • wymienia cechy wyróżniające różne formy kultury;	baśniach, legendach oraz utworach narracyjnych, lirycznych, patriotycznych (w tym w <i>Mazurku Dąbrowskiego</i>); • analizuje rolę tekstów patriotycznych i literackich w budowaniu tożsamości narodowej;	• bada sposoby przedstawiania emocji i wartości w utworach narracyjnych, lirycznych i patriotycznych (w tym w <i>Mazurku Dąbrowskiego</i>); • porównuje sposoby przedstawiania tego samego tematu w różnych dziedzinach sztuki;	patriotyczne, określając ich wpływ na postawy i tożsamość; • tworzy własną, przemyślaną interpretację wybranego tekstu kultury i uzasadnia ją, odwołując się do użytych środków wyrazu;
--	---	--	--	--

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

Osiągnięcia edukacyjne ucznia są sprawdzane z wykorzystaniem różnorodnych form pracy. Dobór sposobu sprawdzania zależy od celu lekcji, rozwijanej umiejętności oraz etapu pracy ucznia.

1. Bieżąca obserwacja procesu uczenia się

- obserwacja pracy ucznia podczas zajęć,
- aktywność podczas lekcji,
- udział w rozmowie, dyskusji, pracy zespołowej,
- zaangażowanie w wykonywanie zadań,
- samodzielność podczas pracy,

- sposób rozwiązywania problemów.

2. Zadania praktyczne

- wypowiedzi ustne i pisemne,
- głośne i ciche czytanie ze zrozumieniem,
- wyszukiwanie informacji w tekście oraz prosta analiza tekstów,
- zadania językowe, ortograficzne, interpunkcyjne,
- zadania interpunkcyjne i ortograficzne,
- ćwiczenia praktyczne,
- krótkie prezentacje, projekty i prace plastyczno-literackie (np. plakat, komiks),
- portfolio

3. Refleksja nad własnym uczeniem się

- samoocena,
- ocena koleżeńska,
- wykorzystanie informacji zwrotnej,
- poprawa własnych prac,
- analiza postępów.

4. Podsumowanie osiągnięć

- kartkówki,
- sprawdziany,
- testy, prace klasowe,
- dyktanda,
- prace pisemne,
- zadania podsumowujące.

Wymagania edukacyjne z języka polskiego

dla klas V

SPIS TREŚCI:

I Podstawa prawna

II Cele oceniania

III Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

IV Zasady oceniania

V Wymagania edukacyjne

VI Dostosowanie wymagań edukacyjnych

I Podstawa prawna

Niniejsze wymagania edukacyjne opracowano na podstawie:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w szkołach publicznych
- Podstawy programowej kształcenia ogólnego obowiązującej dla klas IV szkoły podstawowej od roku szkolnego 2026/2027
- Podstawy programowej kształcenia ogólnego obowiązującej dla klas V – VIII szkoły podstawowej.

Wymagania edukacyjne określają wiadomości i umiejętności, których opanowanie jest niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego.

Zostały opracowane z uwzględnieniem celów kształcenia oraz wymagań szczegółowych określonych w odpowiedniej podstawie programowej obowiązującej na danym etapie edukacyjnym, a także wzbogacone o rozwiązania wypracowane podczas mojej codziennej pracy z uczniami.

Ocena osiągnięć ucznia opiera się na analizie jego postępów w procesie uczenia się oraz stopnia opanowania wiadomości i umiejętności rozwijanych podczas pracy na lekcjach języka polskiego. Szczególną uwagę zwraca się na rozwój kompetencji językowych, literackich, komunikacyjnych i kulturowych, a także na umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy w praktyce.

Wymagania edukacyjne mają charakter opisowy i służą określeniu poziomu osiągnięć ucznia. Stanowią punkt odniesienia do planowania procesu uczenia się, udzielania informacji zwrotnej oraz ustalania śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej.

II Cele oceniania

Jak rozumiemy ocenianie?

- 1. Wiem, dokąd zmierzam - uczeń zna cel lekcji, kryteria sukcesu, wymagania edukacyjne**
- 2. Wiem, gdzie jestem – uczeń otrzymuje informację zwrotną, korzysta z oceny koleżeńskiej i dokonuje samooceny**
- 3. Wiem, co robić dalej – uczeń poprawia swoje prace, planuje kolejne działania i rozwija swoje umiejętności**

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych z języka polskiego ma na celu:

1. Monitorowanie postępów ucznia w zakresie wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej.
2. Wspieranie ucznia w planowaniu własnego procesu uczenia się oraz rozwijanie odpowiedzialności za jego efekty.
3. Dostarczanie uczniowi i jego rodzicom rzetelnej informacji na temat poziomu osiągnięć edukacyjnych oraz postępach w nauce.
4. Motywowanie ucznia do systematycznej pracy, rozwijania zainteresowań oraz doskonalenia własnych umiejętności.
5. Umożliwienie uczniowi rozpoznawania swoich mocnych stron oraz obszarów wymagających dalszej pracy dzięki informacji zwrotnej, samoocenie i ocenie koleżeńskiej.
6. Wspieranie rozwoju kompetencji językowych, literackich, komunikacyjnych i kulturowych poprzez różnorodne formy aktywności.
7. Kształtowanie umiejętności świadomego wykorzystania wiedzy i umiejętności w praktyce, rozwiązywania problemów, argumentowania własnego stanowiska i współpracy z innymi.
8. Dostarczanie nauczycielowi informacji o skuteczności stosowanych metod nauczania oraz planowanie dalszych działań dydaktycznych dostosowanych do potrzeb uczniów.

III Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

Osiągnięcia edukacyjne ucznia są sprawdzane z wykorzystaniem różnorodnych form pracy. Dobór sposobu sprawdzania zależy od celu lekcji, rozwijanej umiejętności oraz etapu pracy ucznia.

1. Bieżąca obserwacja procesu uczenia się

- obserwacja pracy ucznia podczas zajęć,
- aktywność podczas lekcji,
- udział w rozmowie, dyskusji, pracy zespołowej,
- zaangażowanie w wykonywanie zadań,
- samodzielność podczas pracy,
- sposób rozwiązywania problemów.

2. Zadania praktyczne

- wypowiedzi ustne,
- wypowiedzi pisemne,
- czytanie ze zrozumieniem, krytyczna praca z tekstem pisanym,
- analiza tekstów,
- zadania językowe,
- zadania interpunkcyjne i ortograficzne,
- ćwiczenia praktyczne,
- portfolio,
- prezentacje,
- projekty.

3. Refleksja nad własnym uczeniem się

- samoocena,
- ocena koleżeńska,
- wykorzystanie informacji zwrotnej,
- poprawa własnych prac,
- analiza postępów.

4. Podsumowanie osiągnięć

- kartkówki,
- sprawdziany,
- testy, prace klasowe,
- dyktanda,
- prace pisemne,
- zadania podsumowujące,

- próbne zadania o charakterze egzaminacyjnym.

IV Zasady oceniania

1. Ocenianie jest integralną częścią procesu uczenia się i ma wspierać ucznia w rozwijaniu wiedzy, umiejętności oraz planowaniu dalszej pracy.
2. Ocena opiera się na analizie osiągnięć ucznia zgromadzonych podczas całego okresu nauki i uwzględnia stopień opanowania wiadomości oraz umiejętności określonych w wymaganiach edukacyjnych.
3. Przed wykonaniem większych zadań uczniowie poznają kryteria sukcesu (KSU), które określają wymagania niezbędne do wykonania pracy na oczekiwanym poziomie. Kryteria sukcesu stanowią podstawę samooceny, informacji zwrotnej, oceny koleżeńskiej oraz oceny nauczyciela.
4. W procesie oceniania nauczyciel stosuje informację zwrotną, która wskazuje uczniowi:
 - co wykonał dobrze,
 - co wymaga poprawy,
 - w jaki sposób może doskonalić swoje umiejętności.
5. Uczeń bierze aktywny udział w procesie oceniania poprzez dokonywanie samooceny oraz oceny koleżeńskiej zgodnie z ustalonymi kryteriami sukcesu.
6. Uczeń ma możliwość poprawy swojej pracy zgodnie z zasadami obowiązującymi w szkole oraz ustaleniami z nauczycielem.
7. Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych. Stanowi podsumowanie osiągnięć ucznia w odniesieniu do wymagań edukacyjnych obowiązujących na danym etapie nauki.
8. Przy ustalaniu oceny nauczyciel uwzględnia przede wszystkim stopień opanowania wiadomości oraz postępy ucznia w procesie uczenia się.
9. Wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów posiadających odpowiednie opinie i orzeczenia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
10. Uczeń ma prawo popełniać błędy. Są one naturalnym elementem procesu uczenia się i stanowią wskazówkę do dalszej pracy oraz doskonalenia umiejętności.

V Wymagania edukacyjne

Wymagania edukacyjne ukazują rozwój ucznia w procesie uczenia się, rozpoczynając od poziomu podstawowego, pokazują drogę do poziomu oczekiwanego, biorąc pod uwagę, że każdy uczeń pracuje na miarę swoich możliwości. Uczeń ubiegający się o ocenę wyższą spełnia wymagania określone dla ocen niższych oraz wymagania przypisane do ocenianego poziomu.

Podczas ustalania oceny uwzględnia się nie tylko zakres wykonywanych zadań, ale również:

- stopień samodzielności ucznia,
- poprawność wykonywanych działań,
- umiejętność wykorzystania wiedzy w praktyce,
- korzystanie z kryteriów sukcesu i informacji zwrotnej,
- umiejętność poprawiania własnej pracy,
- systematyczność prezentowania swoich umiejętności.

Ocena śródroczna i roczna jest ustalana na podstawie stopnia spełnienia wymagań edukacyjnych w poszczególnych obszarach. Uczeń przedstawia swoje osiągnięcia i postępy, odwołując się do konkretnych dowodów zgromadzonych podczas całego okresu nauki.

Spełnienie wymagań na ocenę wyższą zakłada opanowanie wymagań przypisanych do ocen niższych. Pojedynczy sukces lub pojedyncza trudność nie przesądza o ocenie klasyfikacyjnej. Pod uwagę bierze się powtarzalne działania ucznia, stopień jego samodzielności oraz umiejętność wykorzystywania wiedzy i informacji zwrotnej w kolejnych zadaniach.

Ocena sumująca w praktyce codziennej z wykorzystaniem wymagań edukacyjnych

W szkole stosowane jest też punktowe ocenianie prac pisemnych. Nauczyciel może ustalić ocenę sumującą zgodnie z progami procentowymi określonymi w statucie szkoły. Ocena sumująca stanowi podsumowanie osiągnięć ucznia. Powinna być poprzedzona przekazaniem informacji zwrotnej odnoszącej się do stopnia opanowania wymagań edukacyjnych.

Ocena celująca

Uzyskanie oceny celującej nie jest uzależnione od realizowania treści wykraczających poza podstawę programową. Ocenę tę otrzymuje uczeń, który w najwyższym stopniu opanował wymagania edukacyjne oraz potrafi samodzielnie i twórczo wykorzystywać zdobytą wiedzę i umiejętności w nowych sytuacjach.

VI DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

Dostosowujemy drogę ucznia do celu, nie rezygnujemy z celu, który jest dla niego możliwy do osiągnięcia.

Wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

Dostosowanie jest dokonywane na podstawie:

1. orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz ustaleń zawartych w indywidualnym programie edukacyjno – terapeutycznym – IPET;
2. orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego;
3. opinii poradni psychologiczno – pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej,
4. rozpoznania indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia dokonane przez nauczycieli i specjalistów, jeżeli uczeń jest objęty w szkole pomocą psychologiczno – pedagogiczną.

Dostosowanie wymagań nie oznacza rezygnacji z realizowania podstawy programowej ani automatycznego obniżenia oceny lub poziomu wymagań. Polega przede wszystkim na dobraniu sposobów nauczania, wykonywania zadań i sprawdzania osiągnięć, aby uczeń mógł zaprezentować posiadane wiadomości i umiejętności.

1. Zasady dostosowania

Dostosowanie może obejmować:

- tempo pracy,
- czas przeznaczony na wykonanie zadania,

- liczbę i stopień złożoności poleceń wykonywanych jednocześnie,
- sposób formułowania i przekazywania instrukcji,
- sposób prezentowania materiału,
- formę udzielania odpowiedzi,
- organizację miejsca pracy,
- dobór pomocy dydaktycznych,
- zakres pomocy nauczyciela,
- sposób udzielania informacji zwrotnej,
- sposób sprawdzania wiadomości i umiejętności,
- kryteria dotyczące tych elementów pracy, na które bezpośrednio wpływają rozpoznane trudności ucznia.

Uczeń jest oceniany przede wszystkim za poziom opanowania wiadomości i umiejętności, a nie za ograniczenia wynikające z jego trudności rozwojowych, zdrowotnych lub edukacyjnych.

2. Dostosowanie organizacji pracy

W zależności od potrzeb ucznia nauczyciel może:

- wydłużyć czas wykonywania zadania,
- podzielić dłuższe zadanie na krótsze etapy,
- pokazywać polecenia pojedynczo,
- powtórzyć, uprościć lub zapisać instrukcję,
- sprawdzić, czy uczeń prawidłowo zrozumiał polecenie,
- wyróżnić najważniejsze informacje w tekście,
- ograniczyć liczbę przykładów sprawdzających tę samą umiejętność,
- umożliwić korzystanie z planu, schematu, tabeli, słownika, notatki lub kryteriów sukcesu,
- zapewnić spokojne miejsce pracy i ograniczyć bodźce utrudniające koncentrację,
- zaplanować krótkie przerwy w wykonywaniu dłuższego zadania,
- umożliwić odpowiedź w formie najlepiej odpowiadającej możliwościom ucznia, o ile pozwala ona sprawdzić daną umiejętność.

3. Dostosowanie sposobów sprawdzania osiągnięć

W zależności od potrzeb ucznia możliwe jest:

- zastąpienie części odpowiedzi pisemnej odpowiedzią ustną lub odwrotnie,
- rozłożenie większego sprawdzianu na krótsze części,
- wydłużenie czasu pracy,
- ograniczenie przepisywania długich poleceń i tekstów,
- odczytanie polecenia przez nauczyciela,
- umożliwienie pracy na komputerze, jeżeli wynika to z zaleceń i potrzeb ucznia,
- sprawdzanie jednej umiejętności w kilku formach,
- stosowanie pytań pomocniczych,
- umożliwienie poprawy zadania po otrzymaniu informacji zwrotnej,
- ocenianie postępów ucznia na podstawie powtarzalnych dowodów pracy, a nie wyłącznie jednorazowego rezultatu.

4. Dostosowanie podczas czytania i odbioru tekstów

Nauczyciel może:

- dobierać krótsze fragmenty tekstu,
- dzielić tekst na części,
- zaznaczać i pomagać odnajdywać najważniejsze informacje,
- umożliwiać ponowne przeczytanie tekstu,
- udostępniać pytania przed czytaniem,
- wyjaśniać trudne słownictwo,
- korzystać z tekstu powiększonego, nagrania lub materiału czytanego przez nauczyciela, jeżeli pozwala to sprawdzić właściwą umiejętność,
- wydłużyć czas przeznaczony na czytanie,

- ograniczyć ocenianie tempa czytania, jeśli nie jest ono celem zadania,
- umożliwić udzielanie odpowiedzi na podstawie planu, pytań pomocniczych lub zaznaczonych fragmentów tekstu.

5. Dostosowanie podczas wypowiedzi pisemnych

Nauczyciel może:

- umożliwić wcześniejsze przygotowanie wypowiedzi,
- udostępnić plan, pytania pomocnicze lub słownictwo,
- wydłużyć czas na zastanowienie,
- nie przerywać wypowiedzi z powodu pojedynczych błędów językowych,
- zadawać pytania naprowadzające,
- umożliwić prezentację przed nauczycielem lub mniejszą grupą,
- uwzględnić trudności związane z płynnością mówienia, artykulacją, lękiem lub koncentracją,
- oddzielić ocenę treści wypowiedzi od sposobu jej wygłoszenia, jeżeli wymaga tego sytuacja ucznia.

6. Dostosowanie podczas tworzenia wypowiedzi pisemnych

Nauczyciel może:

- umożliwić korzystanie z planu, schematu wypowiedzi i kryteriów sukcesu,
- podzielić proces pisania na etapy: planowanie, redagowanie, sprawdzanie i poprawianie,
- wydłużyć czas pracy,
- ograniczyć konieczność przepisywania całego tekstu,
- umożliwić zapis na komputerze,
- udostępnić bank słownictwa, wyrażeń lub przykładowych początków zdań,
- pomóc w uporządkowaniu kolejności informacji,
- oceniać osobno treść, kompozycję, język, ortografię, interpunkcję,

- podczas oceniania uwzględniać wpływ rozpoznanych trudności na zapis ucznia,
- wskazywać ograniczoną liczbę elementów wymagających poprawy, aby uczeń mógł skutecznie wykorzystać informację zwrotną,
- umożliwić poprawę tekstu po omówieniu kryteriów sukcesu.

7. Dostosowanie w zakresie kształcenia językowego, ortografii i interpunkcji

Nauczyciel może:

- korzystać ze schematów, tabel, kolorów i symboli znanych uczniowi,
- ograniczać liczbę pojęć wprowadzanych jednocześnie,
- wielokrotnie utrzymywać tę samą zasadę w różnych formach,
- umożliwiać korzystanie ze słownika lub tabel z zasadami,
- oceniać przede wszystkim zastosowanie zasady, a nie tempo wykonania zadania,
- dzielić bardziej złożone ćwiczenia na krótsze etapy,
- pozwalać na ustne wyjaśnienie toku rozumowania,
- oceniać postęp w ograniczaniu powtarzających się błędów,
- dobierać zakres dyktanda lub zadania do aktualnych możliwości ucznia,
- stosować dyktanda z lukami, zadania wyboru, korektę tekstu lub pisanie z pamięci, jeżeli dana forma pozwala lepiej sprawdzić daną umiejętność.

8. Informacja zwrotna i samoocena

Uczeń objęty dostosowaniem, podobnie jak pozostali uczniowie:

- poznaje cel zadania i kryteria sukcesu,
- otrzymuje informacje o tym, co wykonał dobrze,
- dowiaduje się, co powinien poprawić,
- otrzymuje wskazówkę, w jaki sposób może wykonać kolejny krok,
- dokonuje samooceny w miarę swoich możliwości,
- gromadzi dowody własnych postępów,
- ma możliwość poprawy i ponownego zaprezentowania umiejętności.

Kryteria sukcesu mogą zostać przedstawione uczniowi w uproszczonej formie, skróconej, graficznej lub podzielonej na etapy. Nie zmienia to celu zadania, lecz ułatwia uczniowi zrozumienie i zaplanowanie pracy.

G. Ustalanie oceny klasyfikacyjnej

Śródroczna i roczna ocena klasyfikacyjna ucznia objętego dostosowaniem wynika ze stopnia spełnienia wymagań edukacyjnych ustalonych z uwzględnieniem jego indywidualnych potrzeb i możliwości.

Przy ustalaniu oceny nauczyciel bierze pod uwagę:

- poziom opanowania wiadomości i umiejętności,
- stopień samodzielności,
- możliwość zastosowania zdobytej wiedzy,
- korzystanie z kryteriów sukcesu i informacji zwrotnej,
- poprawę kolejnych prac,
- powtarzalność prezentowanych umiejętności,
- dowody zgromadzone podczas całego półrocza.

Sama systematyczność, wysiłek i zaangażowanie nie zastępują opanowania wymaganych wiadomości i umiejętności, ale mogą być uwzględniane jako element informacji o przebiegu uczenia się i postępach ucznia.

10. Zasada indywidualnego doboru dostosowań

Nie stosuje się jednego, automatycznego zestawu dostosowań wobec wszystkich uczniów posiadających tę samą diagnozę lub opinię.

Zakres dostosowania ustala się indywidualnie z uwzględnieniem:

- zapisów orzeczenia, opinii i IPET-u,
- obserwacji funkcjonowania ucznia,
- jego mocnych stron,
- rodzaju wykonywanego zadania,
- celu sprawdzanej umiejętności,
- skuteczności dotychczas stosowanych form pomocy.

Dostosowania są w razie potrzeby modyfikowane na podstawie obserwacji ucznia, analizy jego prac, informacji specjalistów oraz rozmów z uczniem i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi.

**Wymagania edukacyjne z języka polskiego
w poszczególnych obszarach kompetencji dla klas 5**

KLASA V

1. CZYTANIE

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność czytania tekstów odpowiednich do wieku ucznia, rozumienia ich treści, wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji oraz wyciągania wniosków na podstawie przeczytanego tekstu.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
---------------------	-------------------	-------------	--------------------	----------------

Uczeń: • odczytuje informacje podane wprost; • wyszukuje pojedyncze informacje zgodnie z poleceniem; • odpowiada na pytania dotyczące tekstu; • wyjaśnia znaczenie prostych fragmentów tekstu własnymi słowami; • korzysta z tekstu podczas wykonywania prostych zadań;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • określa temat i główną myśl tekstu; • porządkuje informacje według wskazanego kryterium; • wyszukuje informacje znajdujące się w różnych częściach tekstu; • wyjaśnia znaczenie	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • wyciąga wnioski wynikające z przeczytanego tekstu; • porównuje informacje zawarte w różnych fragmentach tekstu; • wyjaśnia zależności między informacjami; • odróżnia informacje najważniejsze od uzupełniających;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • samodzielnie odczytuje znaczenie tekstu; • dostrzega informacje niewyrażone wprost; • formułuje trafne wnioski i uzasadnia je treścią tekstu; • porównuje informacje z różnych tekstów; • świadomie dobiera sposób	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • samodzielnie wykorzystuje informacje z różnych źródeł; • dostrzega związki między przeczytanymi tekstami; • formułuje oryginalne i dobrze uzasadnione wnioski; • ocenia przydatność informacji do wykonania zadania; • samodzielnie poszukuje tekstów
--	--	---	--	--

• podejmuje próbę samodzielnego czytania tekstów odpowiednich do wieku.	przeczytanych informacji; • uzasadnia odpowiedzi, odwołując się do tekstu; • wykorzystuje informacje podczas wykonywania typowych zadań.	• samodzielnie sprawdza poprawność odpowiedzi z wykorzystaniem tekstu; • wykorzystuje informacje z tekstu do rozwiązania nowych zadań.	czytania do celu zadania; • wykorzystuje przeczytane informacje podczas rozwiązywania problemów.	poszerzających wiedzę; • wykorzystuje zdobyte informacje w nowych sytuacjach.
---	--	---	---	--

KLASA V

2. ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY I INNYCH TEKSTÓW LITERACKICH

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność odbioru tekstów literackich i innych tekstów kultury, rozpoznawania ich elementów, odczytywania znaczeń, wyrażania i uzasadniania własnych opinii oraz wykorzystywania znajomości tekstów podczas wykonywania zadań.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
---------------------	-------------------	-------------	--------------------	----------------

Uczeń: • rozpoznaje tekst literacki oraz inne poznane teksty kultury; • wskazuje elementy świata przedstawionego; • odtwarza przebieg wydarzeń; • opisuje bohaterów; • odpowiada na pytania dotyczące tekstu; • wyraża własną opinię o utworze.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • określa temat i główną myśl utworu; • wyjaśnia motywy postępowania bohaterów; • wskazuje wartości obecne w utworze; • uzasadnia własną opinię, odwołując się do tekstu; • dostrzega podobieństwa i różnice między	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • porównuje bohaterów, wydarzenia lub problemy przedstawione w utworach; • wyjaśnia znaczenie wybranych elementów utworu; • odczytuje przesłanie utworu; • formułuje wnioski wynikające z treści;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • samodzielnie wyjaśnia znaczenie utworu; • dostrzega związki między wydarzeniami, bohaterami i wartościami; • porównuje sposób przedstawienia podobnych motywów w różnych tekstach; • formułuje trafne i samodzielne wnioski;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • dostrzega różne możliwości odczytania utworu; • samodzielnie łączy treść poznanych utworów z innymi tekstami kultury; • formułuje oryginalne i dobrze uzasadnione wnioski; • samodzielnie poszukuje
---	---	--	---	---

	poznanymi utworami; wykorzystuje znajomość lektury podczas wykonywania zadań.	- uzasadnia swoje stanowisko przykładami z tekstu; - odnosi treść utworu do innych poznanych tekstów lub własnych doświadczeń.	- uzasadnia swoje stanowisko, wykorzystując kilka argumentów; - świadomie wykorzystuje znajomość tekstów podczas wykonywania nowych zadań.	informacji rozwijających odbiór utworu; - twórczo wykorzystuje znajomość tekstów podczas wykonywania zadań; - wykazuje aktywność wykraczającą poza wymagania przewidziane dla klasy V.
--	--	---	---	--

KLASA V

3. TWORZENIE WYPOWIEDZI USTNYCH

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność tworzenia wypowiedzi ustnych, aktywnego uczestniczenia w rozmowie, uważnego słuchania rozmówcy, wyrażania i uzasadniania własnych opinii oraz przekazywania własnych myśli w sposób spójny, zrozumiały i dostosowany do tematu wypowiedzi.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń: - wypowiada się na podany temat; - odpowiada na pytania dotyczące omawianego zagadnienia; - opowiada o własnych doświadczeniach; - słucha wypowiedzi innych; - podejmuje próbę zachowania logicznej kolejności wypowiedzi; - korzysta z pomocy nauczyciela podczas	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: - samodzielnie buduje wypowiedź na określony temat; - zachowuje logiczny układ wypowiedzi; - rozwija swoją wypowiedź o dodatkowe informacje; - wyraża własne zdanie;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: - świadomie rozwija swoją wypowiedź; - dobiera informacje odpowiednie do tematu i celu wypowiedzi; - porządkuje argumenty w logicznej kolejności; - uzasadnia swoje stanowisko przykładami;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: - samodzielnie planuje przebieg swojej wypowiedzi; - tworzy spójną i uporządkowaną wypowiedź; - przekonująco uzasadnia własne stanowisko; - odwołuje się do własnych doświadczeń oraz poznanych tekstów;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: - swobodnie i świadomie buduje rozbudowaną wypowiedź; - trafnie dobiera argumenty do omawianego problemu; - rozwija rozmowę poprzez pytania i własne refleksje; - wykorzystuje bogate i

budowania wypowiedzi.	• uzasadnia swoją opinię prostymi argumentami; • zadaje pytania pogłębiające rozmowę; • wykorzystuje odpowiednie słownictwo do omawianego tematu.	• reaguje na wypowiedzi rozmówców; • dostosowuje sposób wypowiedzi do sytuacji komunikacyjnej.	• aktywnie uczestniczy w rozmowie; • świadomie dobiera słownictwo odpowiednie do celu wypowiedzi.	zróżnicowane słownictwo; • wykazuje kulturę rozmowy i szacunek wobec rozmówców; • twórczo rozwija temat wypowiedzi.
-----------------------	--	---	--	---

KLASA V

4. TWORZENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnych zgodnych z tematem, rozwijania własnych myśli, uzasadniania własnego zdania, zachowania logicznej kompozycji tekstu oraz poprawiania i doskonalenia własnych wypowiedzi z wykorzystaniem informacji zwrotnej.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
---------------------	-------------------	-------------	--------------------	----------------

Uczeń: • zapisuje krótkie wypowiedzi zgodne z tematem; • podejmuje próbę zachowania logicznej kolejności; • stosuje podstawowe elementy poznanych form wypowiedzi; • tworzy prosty dialog i podejmuje próbę wykorzystania go w opowiadaniu; • zapisuje myśli prostymi zdaniami;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • samodzielnie planuje krótką wypowiedź; • zachowuje logiczny układ tekstu; • wykorzystuje dialog do rozwijania wydarzeń oraz poprawnie zapisuje większość wypowiedzi;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • samodzielnie tworzy spójną wypowiedź; • rozwija kolejne elementy tekstu; • tworzy dialog różnicujący wypowiedzi bohaterów i wzbogacający przebieg wydarzeń; • świadomie wykorzystuje	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • planuje wypowiedź odpowiednio do celu; • tworzy spójny i uporządkowany tekst; • świadomie wykorzystuje dialog do przedstawienia bohaterów i uatrakcyjnienia opowiadania; • świadomie dobiera środki językowe;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • samodzielnie planuje i redaguje rozbudowane wypowiedzi; • twórczo rozwija temat; • świadomie dobiera środki językowe do celu i odbiorcy; • tworzy dialog naturalny, dynamiczny, dostosowany do
--	--	---	--	--

• korzysta z pomocy nauczyciela podczas planowania i redagowania tekstu; • podejmuje próbę poprawy tekstu po wskazówkach nauczyciela.	• rozwija temat zgodnie z poleceniem; • stosuje elementy właściwe dla poznanej formy wypowiedzi; • dobiera odpowiednie słownictwo; • poprawia tekst z wykorzystaniem informacji zwrotnej; • wyraża własne zdanie i krótko je uzasadnia.	poznane słownictwo; • dostosowuje treść do tematu i celu wypowiedzi; • uzasadnia swoje stanowisko prostymi argumentami i przykładami; • sprawdza zgodność tekstu z kryteriami sukcesu; • samodzielnie poprawia zauważone błędy.	• rozwija wypowiedź zgodnie z przyjętym planem; • porządkuje argumenty w logicznej kolejności; • odwołuje się do własnych doświadczeń oraz przeczytanych tekstów; • wykorzystuje kryteria sukcesu podczas redagowania tekstu; • poprawia i doskonali własny tekst.	cech oraz emocji bohaterów; • wykorzystuje bogate słownictwo; • trafnie uzasadnia swoje stanowisko, odwołując się do przykładów; • samodzielnie ocenia jakość własnego tekstu oraz wprowadza poprawki i doskonali wypowiedź.
--	--	--	---	--

KLASA V

5.KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność wyjaśniania i wykorzystywania poznanych zjawisk językowych, stosowania ich podczas tworzenia wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz dobierania odpowiednich form językowych do celu wypowiedzi.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca

Uczeń: • rozpoznaje poznane części mowy i części zdania; • wskazuje podstawowe elementy wypowiedzi; • stosuje poznane zasady językowe podczas wykonywania prostych zadań; • korzysta z pomocy nauczyciela podczas analizy językowej; • podejmuje próbę wykorzystania poznanej wiedzy w wypowiedziach.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • wyjaśnia podstawowe zjawiska językowe; • rozpoznaje formy wyrazów zgodnie z poznany materiałem; • wykorzystuje wiedzę o języku podczas budowania wypowiedzi;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • analizuje poznane zjawiska językowe; • porównuje elementy języka; • wyjaśnia zależności między poznany elementami; • świadomie wykorzystuje wiedzę językową podczas mówienia i pisanie; • samodzielnie poprawia	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • świadomie dobiera środki językowe odpowiednie do celu wypowiedzi; • wykorzystuje wiedzę językową podczas redagowania i doskonalenia własnych tekstów; • wyjaśnia wpływ zastosowanych środków językowych na odbiór wypowiedzi;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • twórczo wykorzystuje wiedzę o języku podczas tworzenia własnych wypowiedzi; • świadomie dobiera rozwiązania językowe do celu i odbiorcy; • analizuje wpływ zastosowanych środków językowych na odbiór tekstu;
--	--	---	---	--

	• dobiera odpowiednie formy wyrazów; • poprawnie wykonuje typowe zadania językowe; • wykorzystuje poznane zasady redagowania tekstu; • uzasadnia zastosowanie prostych form językowych.	zauważone błędy językowe; • wykorzystuje wiedzę o języku do doskonalenia własnych wypowiedzi.	• dostrzega różne możliwości językowego wyrażenia tej samej treści; • samodzielnie wybiera rozwiązania językowe odpowiednie do sytuacji komunikacyjnej.	• wykorzystuje wiedzę o języku do poprawiania własnych i cudzych wypowiedzi; • wykazuje zainteresowanie językiem jako narzędziem skutecznej komunikacji.
--	---	---	--	---

KLASA V

6.SAMODZIELNOŚĆ I UMIEJĘTNOŚĆ UCZENIA SIĘ

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność samodzielnego planowania i organizowania własnej pracy, korzystania z różnych źródeł informacji, wybierania sposobów ułatwiających uczenie się, dokonywania samooceny oraz wykorzystywania informacji zwrotnej do doskonalenia własnych umiejętności.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
---------------------	-------------------	-------------	--------------------	----------------

Uczeń: • korzysta z pomocy nauczyciela podczas wykonywania zadań; • podejmuje próbę wykonania zadania zgodnie z poleceniem; • korzysta z podręcznika oraz wskazanych materiałów; • podejmuje próbę poprawy swojej pracy; • wykonuje zadania z wykorzystaniem kryteriów sukcesu przy wsparciu nauczyciela.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • samodzielnie przygotowuje się do zajęć; • korzysta z podręcznika, słowników i innych wskazanych źródeł informacji; • wykonuje zadania zgodnie z kryteriami sukcesu; • poprawia swoją pracę z wykorzystaniem informacji zwrotnej;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • planuje kolejne etapy wykonywania zadania; • samodzielnie wyszukuje potrzebne informacje; • wybiera informacje przydatne do wykonania zadania; • świadomie korzysta z	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • samodzielnie organizuje własną pracę; • świadomie korzysta z różnych źródeł informacji; • planuje sposób wykonania zadania odpowiednio do celu; • wykorzystuje informację zwrotną do doskonalenia swoich umiejętności;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • samodzielnie planuje i organizuje proces uczenia się; • dobiera źródła informacji odpowiednie do wykonywanego zadania; • świadomie wykorzystuje kryteria sukcesu do planowania własnej pracy; • formułuje wnioski dotyczące
--	---	--	---	---

	• podejmuje próbę oceny własnej pracy; • planuje sposób wykonania prostego zadania; • stosuje proste sposoby ułatwiające zapamiętywanie i uczenie się; • rozpoznaje metody uczenia się, które pomagają mu osiągnąć zamierzony cel.	kryteriów sukcesu podczas wykonywania pracy; • poprawia zauważone błędy i doskonali wykonane zadanie; • wyciąga wnioski z popełnionych błędów; • wybiera sposób uczenia się odpowiedni do wykonywanego zadania; • korzysta z różnych metod utrwalania wiadomości i umiejętności; • planuje czas potrzebny na wykonanie zadania.	• ocenia efekty własnej pracy i wskazuje sposoby jej ulepszenia; • samodzielnie wybiera strategię ułatwiającą wykonanie zadania; • świadomie dobiera metody uczenia się odpowiednie do własnych potrzeb; • wykorzystuje wcześniejsze doświadczenia podczas wykonywania nowych zadań; • ocenia skuteczność zastosowanych sposobów uczenia się i w razie potrzeby je modyfikuje.	własnego uczenia się i wykorzystuje je podczas kolejnych zadań; • podejmuje inicjatywę w rozwijaniu własnych zainteresowań; • dzieli się skutecznymi sposobami uczenia się z innymi; • świadomie rozwija własny warsztat uczenia się; • dobiera i modyfikuje strategię uczenia się odpowiednio do celu; • wykorzystuje refleksję nad własnym uczeniem się do planowania dalszego rozwoju.
--	---	--	--	--

	przy wsparciu nauczyciela; • sprawdza własną pracę przed oddaniem.		• doskonalili własne wypowiedzi pod względem poprawności; • świadomie stosuje poznane zasady w nowych sytuacjach.	do poprawiania własnych i cudzych wypowiedzi; • wyjaśnia zastosowanie poznanych zasad; • traktuje poprawność językową jako element świadomego tworzenia wypowiedzi.
--	---	--	--	---

KLASA V

7.POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA, ORTOGRAFICZNA I INTERPUNKCYJNA

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność stosowania poznanych zasad poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej podczas tworzenia wypowiedzi, samodzielnego sprawdzania własnych prac, poprawiania zauważonych błędów oraz korzystania ze słowników i innych źródeł w celu rozstrzygnięcia wątpliwości językowych.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
---------------------	-------------------	-------------	--------------------	----------------

Uczeń: • podejmuje próbę stosowania poznanych zasad ortograficznych i interpunkcyjnych; • zapisuje wyrazy zgodnie z poznanymi zasadami; • buduje proste, zrozumiałe zdania; • korzysta z pomocy nauczyciela podczas poprawiania błędów; • podejmuje próbę sprawdzenia własnej pracy przed oddaniem.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • stosuje poznane zasady ortograficzne i interpunkcyjne w typowych sytuacjach; • buduje poprawne pod względem językowym zdania; • poprawia wskazane błędy; • korzysta ze słownika ortograficznego i innych pomocy; • sprawdza własną pracę przed oddaniem;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • świadomie stosuje poznane zasady ortograficzne; • poprawnie stosuje podstawowe znaki interpunkcyjne; • buduje poprawne i spójne wypowiedzi; • samodzielnie poprawia zauważone błędy;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • świadomie kontroluje poprawność własnych wypowiedzi; • poprawia błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne przed oddaniem pracy; • wykorzystuje słowniki oraz inne pomoce podczas redagowania tekstu;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • samodzielnie dba o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną swoich wypowiedzi; • świadomie dobiera rozwiązania językowe zwiększające jakość tekstu;
--	--	---	---	--

	• uzasadnia zastosowanie podstawowych zasad ortograficznych i interpunkcyjnych.	• wykorzystuje poznane zasady podczas redagowania i doskonalenia własnego tekstu; • uzasadnia zastosowanie poznanych zasad.	• doskonali własne wypowiedzi pod względem poprawności; • świadomie stosuje poznane zasady w nowych sytuacjach; • wyjaśnia wpływ poprawności językowej na odbiór wypowiedzi.	• wykorzystuje wiedzę o języku do poprawiania własnych i cudzych wypowiedzi; • wyjaśnia zastosowanie poznanych zasad; • świadomie wykorzystuje poprawność językową jako element skutecznej komunikacji.
--	--	--	---	--

Kryteria sukcesu do prac pisemnych

Dostępne w osobnym materiale uzupełniającym.

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla klasy VI

SPIS TREŚCI:

I Podstawa prawna

II Cele oceniania

III Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

IV Zasady oceniania

V Wymagania edukacyjne

VI Dostosowanie wymagań edukacyjnych

I Podstawa prawna

Niniejsze wymagania edukacyjne opracowano na podstawie:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w szkołach publicznych
- Podstawy programowej kształcenia ogólnego obowiązującej dla klas IV szkoły podstawowej od roku szkolnego 2026/2027
- Podstawy programowej kształcenia ogólnego obowiązującej dla klas V – VIII szkoły podstawowej.

Wymagania edukacyjne określają wiadomości i umiejętności, których opanowanie jest niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego.

Zostały opracowane z uwzględnieniem celów kształcenia oraz wymagań szczegółowych określonych w odpowiedniej podstawie programowej obowiązującej na danym etapie edukacyjnym, a także wzbogacone o rozwiązania wypracowane podczas mojej codziennej pracy z uczniami.

Ocena osiągnięć ucznia opiera się na analizie jego postępów w procesie uczenia się oraz stopnia opanowania wiadomości i

umiejętności rozwijanych podczas pracy na lekcjach języka polskiego. Szczególną uwagę zwraca się na rozwój kompetencji językowych, literackich, komunikacyjnych i kulturowych, a także na umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy w praktyce.

Wymagania edukacyjne mają charakter opisowy i służą określeniu poziomu osiągnięć ucznia. Stanowią punkt odniesienia do planowania procesu uczenia się, udzielania informacji zwrotnej oraz ustalania śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej.

II Cele oceniania

Jak rozumiemy ocenianie?

- 1. Wiem, dokąd zmierzam - uczeń zna cel lekcji, kryteria sukcesu, wymagania edukacyjne**
- 2. Wiem, gdzie jestem – uczeń otrzymuje informację zwrotną, korzysta z oceny koleżeńskiej i dokonuje samooceny**
- 3. Wiem, co robić dalej – uczeń poprawia swoje prace, planuje kolejne działania i rozwija swoje umiejętności**

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych z języka polskiego ma na celu:

1. Monitorowanie postępów ucznia w zakresie wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej.
2. Wspieranie ucznia w planowaniu własnego procesu uczenia się oraz rozwijanie odpowiedzialności za jego efekty.
3. Dostarczanie uczniowi i jego rodzicom rzetelnej informacji na temat poziomu osiągnięć edukacyjnych oraz postępach w nauce.
4. Motywowanie ucznia do systematycznej pracy, rozwijania zainteresowań oraz doskonalenia własnych umiejętności.
5. Umożliwienie uczniowi rozpoznawania swoich mocnych stron oraz obszarów wymagających dalszej pracy dzięki informacji zwrotnej, samoocenie i ocenie koleżeńskiej.
6. Wspieranie rozwoju kompetencji językowych, literackich, komunikacyjnych i kulturowych poprzez różnorodne formy aktywności.
7. Kształtowanie umiejętności świadomego wykorzystania wiedzy i umiejętności w praktyce, rozwiązywania problemów, argumentowania własnego stanowiska i współpracy z innymi.
8. Dostarczanie nauczycielowi informacji o skuteczności stosowanych metod nauczania oraz planowanie dalszych działań dydaktycznych dostosowanych do potrzeb uczniów.

III Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

Osiągnięcia edukacyjne ucznia są sprawdzane z wykorzystaniem różnorodnych form pracy. Dobór sposobu sprawdzania zależy od celu lekcji, rozwijanej umiejętności oraz etapu pracy ucznia.

1. Bieżąca obserwacja procesu uczenia się

- obserwacja pracy ucznia podczas zajęć,
- aktywność podczas lekcji,
- udział w rozmowie, dyskusji, pracy zespołowej,
- zaangażowanie w wykonywanie zadań,

- samodzielność podczas pracy,
- sposób rozwiązywania problemów.

2. Zadania praktyczne

- wypowiedzi ustne,
- wypowiedzi pisemne,
- czytanie ze zrozumieniem, krytyczna praca z tekstem pisanym,
- analiza tekstów,
- zadania językowe,
- zadania interpunkcyjne i ortograficzne,
- ćwiczenia praktyczne,
- portfolio,
- prezentacje,
- projekty.

3. Refleksja nad własnym uczeniem się

- samoocena,
- ocena koleżeńska,

- wykorzystanie informacji zwrotnej,
- poprawa własnych prac,
- analiza postępów.

4. Podsumowanie osiągnięć

- kartkówki,
- sprawdziany,
- testy, prace klasowe,
- dyktanda,
- prace pisemne,
- zadania podsumowujące,
- próbne zadania o charakterze egzaminacyjnym.

IV Zasady oceniania

1. Ocenianie jest integralną częścią procesu uczenia się i ma wspierać ucznia w rozwijaniu wiedzy, umiejętności oraz planowaniu dalszej pracy.
2. Ocena opiera się na analizie osiągnięć ucznia zgromadzonych podczas całego okresu nauki i uwzględnia stopień opanowania wiadomości oraz umiejętności określonych w wymaganiach edukacyjnych.
3. Przed wykonaniem większych zadań uczniowie poznają kryteria sukcesu (KSU), które określają wymagania niezbędne do wykonania pracy na oczekiwanym poziomie. Kryteria sukcesu stanowią podstawę samooceny, informacji zwrotnej, oceny koleżeńskiej oraz oceny nauczyciela.
4. W procesie oceniania nauczyciel stosuje informację zwrotną, która wskazuje uczniowi:

- co wykonał dobrze,
 - co wymaga poprawy,
 - w jaki sposób może doskonalić swoje umiejętności.
5. Uczeń bierze aktywny udział w procesie oceniania poprzez dokonywanie samooceny oraz oceny koleżeńskiej zgodnie z ustalonymi kryteriami sukcesu.
 6. Uczeń ma możliwość poprawy swojej pracy zgodnie z zasadami obowiązującymi w szkole oraz ustaleniami z nauczycielem.
 7. Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną ocen częściowych. Stanowi podsumowanie osiągnięć ucznia w odniesieniu do wymagań edukacyjnych obowiązujących na danym etapie nauki.
 8. Przy ustalaniu oceny nauczyciel uwzględnia przede wszystkim stopień opanowania wiadomości oraz postępy ucznia w procesie uczenia się.
 9. Wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów posiadających odpowiednie opinie i orzeczenia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
 10. Uczeń ma prawo popełniać błędy. Są one naturalnym elementem procesu uczenia się i stanowią wskazówkę do dalszej pracy oraz doskonalenia umiejętności.

V Wymagania edukacyjne

Wymagania edukacyjne ukazują rozwój ucznia w procesie uczenia się, rozpoczynając od poziomu podstawowego, pokazują drogę do poziomu oczekiwanego, biorąc pod uwagę, że każdy uczeń pracuje na miarę swoich możliwości. Uczeń ubiegający się o ocenę wyższą spełnia wymagania określone dla ocen niższych oraz wymagania przypisane do ocenianego poziomu.

Podczas ustalania oceny uwzględnia się nie tylko zakres wykonywanych zadań, ale również:

- stopień samodzielności ucznia,
- poprawność wykonywanych działań,

- umiejętność wykorzystania wiedzy w praktyce,
- korzystanie z kryteriów sukcesu i informacji zwrotnej,
- umiejętność poprawiania własnej pracy,
- systematyczność prezentowania swoich umiejętności.

Ocena śródroczna i roczna jest ustalana na podstawie stopnia spełnienia wymagań edukacyjnych w poszczególnych obszarach. Uczeń przedstawia swoje osiągnięcia i postępy, odwołując się do konkretnych dowodów zgromadzonych podczas całego okresu nauki.

Spełnienie wymagań na ocenę wyższą zakłada opanowanie wymagań przypisanych do ocen niższych. Pojedynczy sukces lub pojedyncza trudność nie przesądza o ocenie klasyfikacyjnej. Pod uwagę bierze się powtarzalne działania ucznia, stopień jego samodzielności oraz umiejętność wykorzystywania wiedzy i informacji zwrotnej w kolejnych zadaniach.

Ocena sumująca w praktyce codziennej z wykorzystaniem wymagań edukacyjnych

Jeżeli w szkole stosowane jest punktowe ocenianie prac pisemnych, nauczyciel może ustalić ocenę sumującą zgodnie z progami procentowymi określonymi w statucie szkoły. Ocena sumująca stanowi podsumowanie osiągnięć ucznia. Powinna być poprzedzona przekazaniem informacji zwrotnej odnoszącej się do kryteriów sukcesu oraz stopnia opanowania wymagań edukacyjnych.

Ocena celująca

Uzyskanie oceny celującej nie jest uzależnione od realizowania treści wykraczających poza podstawę programową. Ocenę tę otrzymuje uczeń, który w najwyższym stopniu opanował wymagania edukacyjne oraz potrafi samodzielnie i twórczo wykorzystywać zdobytą wiedzę i umiejętności w nowych sytuacjach.

VI DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

Dostosowujemy drogę ucznia do celu, nie rezygnujemy z celu, który jest dla niego możliwy do osiągnięcia.

Wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

Dostosowanie jest dokonywane na podstawie:

1. orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz ustaleń zawartych w indywidualnym programie edukacyjno – terapeutycznym – IPET;
2. orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego;
3. opinii poradni psychologiczno – pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej,
4. rozpoznania indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia dokonanego przez nauczycieli i specjalistów, jeżeli uczeń jest objęty w szkole pomocą psychologiczno – pedagogiczną.

Dostosowanie wymagań nie oznacza rezygnacji z realizowania podstawy programowej ani automatycznego obniżenia oceny lub poziomu wymagań. Polega przede wszystkim na dobraniu sposobów nauczania, wykonywania zadań i sprawdzania osiągnięć, aby uczeń mógł zaprezentować posiadane wiadomości i umiejętności.

1. Zasady dostosowania

Dostosowanie może obejmować:

- tempo pracy,
- czas przeznaczony na wykonanie zadania,
- liczbę i stopień złożoności poleceń wykonywanych jednocześnie,
- sposób formułowania i przekazywania instrukcji,
- sposób prezentowania materiału,
- formę udzielania odpowiedzi,
- organizację miejsca pracy,
- dobór pomocy dydaktycznych,
- zakres pomocy nauczyciela,
- sposób udzielania informacji zwrotnej,

- sposób sprawdzania wiadomości i umiejętności,
- kryteria dotyczące tych elementów pracy, na które bezpośrednio wpływają rozpoznane trudności ucznia.

Uczeń jest oceniany przede wszystkim za poziom opanowania wiadomości i umiejętności, a nie za ograniczenia wynikające z jego trudności rozwojowych, zdrowotnych lub edukacyjnych.

2. Dostosowanie organizacji pracy

W zależności od potrzeb ucznia nauczyciel może:

- wydłużyć czas wykonywania zadania,
- podzielić dłuższe zadanie na krótsze etapy,
- pokazywać polecenia pojedynczo,
- powtórzyć, uprościć lub zapisać instrukcję,
- sprawdzić, czy uczeń prawidłowo zrozumiał polecenie,
- wyróżnić najważniejsze informacje w tekście,
- ograniczyć liczbę przykładów sprawdzających tę samą umiejętność,
- umożliwić korzystanie z planu, schematu, tabeli, słownika, notatki lub kryteriów sukcesu,
- zapewnić spokojne miejsce pracy i ograniczyć bodźce utrudniające koncentrację,
- zaplanować krótkie przerwy w wykonywaniu dłuższego zadania,
- umożliwić odpowiedź w formie najlepiej odpowiadającej możliwościom ucznia, o ile pozwala ona sprawdzić daną umiejętność.

3. Dostosowanie sposobów sprawdzania osiągnięć

W zależności od potrzeb ucznia możliwe jest:

- zastąpienie części odpowiedzi pisemnej odpowiedzią ustną lub odwrotnie,
- rozłożenie większego sprawdzianu na krótsze części,
- wydłużenie czasu pracy,
- ograniczenie przepisywania długich poleceń i tekstów,
- odczytanie polecenia przez nauczyciela,
- umożliwienie pracy na komputerze, jeżeli wynika to z zaleceń i potrzeb ucznia,
- sprawdzanie jednej umiejętności w kilku formach,
- stosowanie pytań pomocniczych,
- umożliwienie poprawy zadania po otrzymaniu informacji zwrotnej,
- ocenianie postępów ucznia na podstawie powtarzalnych dowodów pracy, a nie wyłącznie jednorazowego rezultatu.

4. Dostosowanie podczas czytania i odbioru tekstów

Nauczyciel może:

- dobierać krótsze fragmenty tekstu,
- dzielić tekst na części,
- zaznaczać i pomagać odnajdywać najważniejsze informacje,
- umożliwiać ponowne przeczytanie tekstu,

- udostępniać pytania przed czytaniem,
- wyjaśniać trudne słownictwo,
- korzystać z tekstu powiększonego, nagrania lub materiału czytanego przez nauczyciela, jeżeli pozwala to sprawdzić właściwą umiejętność,
- wydłużyć czas przeznaczony na czytanie,
- ograniczyć ocenianie tempa czytania, jeśli nie jest ono celem zadania,
- umożliwić udzielanie odpowiedzi na podstawie planu, pytań pomocniczych lub zaznaczonych fragmentów tekstu.

5. Dostosowanie podczas wypowiedzi pisemnych

Nauczyciel może:

- umożliwić wcześniejsze przygotowanie wypowiedzi,
- udostępnić plan, pytania pomocnicze lub słownictwo,
- wydłużyć czas na zastanowienie,
- nie przerywać wypowiedzi z powodu pojedynczych błędów językowych,
- zadawać pytania naprowadzające,
- umożliwić prezentację przed nauczycielem lub mniejszą grupą,
- uwzględnić trudności związane z płynnością mówienia, artykulacją, lękiem lub koncentracją,
- oddzielić ocenę treści wypowiedzi od sposobu jej wygłoszenia, jeżeli wymaga tego sytuacja ucznia.

6. Dostosowanie podczas tworzenia wypowiedzi pisemnych

Nauczyciel może:

- umożliwić korzystanie z planu, schematu wypowiedzi i kryteriów sukcesu,
- podzielić proces pisania na etapy: planowanie, redagowanie, sprawdzanie i poprawianie,
- wydłużyć czas pracy,
- ograniczyć konieczność przepisywania całego tekstu,
- umożliwić zapis na komputerze,
- udostępnić bank słownictwa, wyrażeń lub przykładowych początków zdań,
- pomóc w uporządkowaniu kolejności informacji,
- oceniać osobno treść, kompozycję, język, ortografię, interpunkcję,
- podczas oceniania uwzględniać wpływ rozpoznanych trudności na zapis ucznia,
- wskazywać ograniczoną liczbę elementów wymagających poprawy, aby uczeń mógł skutecznie wykorzystać informację zwrotną,
- umożliwić poprawę tekstu po omówieniu kryteriów sukcesu.

7. Dostosowanie w zakresie kształcenia językowego, ortografii i interpunkcji

Nauczyciel może:

- korzystać ze schematów, tabel, kolorów i symboli znanych uczniowi,
- ograniczać liczbę pojęć wprowadzanych jednocześnie,
- wielokrotnie utrwalać tę samą zasadę w różnych formach,

- umożliwiać korzystanie ze słownika lub tabel z zasadami,
- oceniać przede wszystkim zastosowanie zasady, a nie tempo wykonania zadania,
- dzielić bardziej złożone ćwiczenia na krótsze etapy,
- pozwalać na ustne wyjaśnienie toku rozumowania,
- oceniać postęp w ograniczaniu powtarzających się błędów,
- dobierać zakres dyktanda lub zadania do aktualnych możliwości ucznia,
- stosować dyktanda z lukami, zadania wyboru, korektę tekstu lub pisanie z pamięci, jeżeli dana forma pozwala lepiej sprawdzić daną umiejętność.

8. Informacja zwrotna i samoocena

Uczeń objęty dostosowaniem, podobnie jak pozostali uczniowie:

- poznaje cel zadania i kryteria sukcesu,
- otrzymuje informacje o tym, co wykonał dobrze,
- dowiaduje się, co powinien poprawić,
- otrzymuje wskazówkę, w jaki sposób może wykonać kolejny krok,
- dokonuje samooceny w miarę swoich możliwości,
- gromadzi dowody własnych postępów,
- ma możliwość poprawy i ponownego zaprezentowania umiejętności.

Kryteria sukcesu mogą zostać przedstawione uczniowi w uproszczonej formie, skróconej, graficznej lub podzielonej na etapy. Nie zmienia to celu zadania, lecz ułatwia uczniowi zrozumienie i zaplanowanie pracy.

G. Ustalanie oceny klasyfikacyjnej

Śródroczna i roczna ocena klasyfikacyjna ucznia objętego dostosowaniem wynika ze stopnia spełnienia wymagań edukacyjnych ustalonych z uwzględnieniem jego indywidualnych potrzeb i możliwości.

Przy ustalaniu oceny nauczyciel bierze pod uwagę:

- poziom opanowania wiadomości i umiejętności,
- stopień samodzielności,
- możliwość zastosowania zdobytej wiedzy,
- korzystanie z kryteriów sukcesu i informacji zwrotnej,
- poprawę kolejnych prac,
- powtarzalność prezentowanych umiejętności,
- dowody zgromadzone podczas całego półrocza.

Sama systematyczność, wysiłek i zaangażowanie nie zastępują opanowania wymaganych wiadomości i umiejętności, ale mogą być uwzględniane jako element informacji o przebiegu uczenia się i postępach ucznia.

10. Zasada indywidualnego doboru dostosowań

Nie stosuje się jednego, automatycznego zestawu dostosowań wobec wszystkich uczniów posiadających tę samą diagnozę lub opinię. Zakres dostosowania ustala się indywidualnie z uwzględnieniem:

- zapisów orzeczenia, opinii i IPET-u,
- obserwacji funkcjonowania ucznia,
- jego mocnych stron,

- rodzaju wykonywanego zadania,
- celu sprawdzanej umiejętności,
- skuteczności dotychczas stosowanych form pomocy.

Dostosowania są w razie potrzeby modyfikowane na podstawie obserwacji ucznia, analizy jego prac, informacji specjalistów oraz rozmów z uczniem i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi.

**Wymagania edukacyjne z języka polskiego
w poszczególnych obszarach kompetencji dla klas 6**

KLASA VI

1. CZYTANIE

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność czytania tekstów odpowiednich do wieku ucznia, analizowania ich treści, wyszukiwania, porównywania i wykorzystywania informacji oraz wyciągania wniosków na podstawie przeczytanego tekstu.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
---------------------	-------------------	-------------	--------------------	----------------

Uczeń: • odczytuje informacje podane wprost; • wyszukuje pojedyncze informacje zgodnie z poleceniem; • odpowiada na pytania dotyczące tekstu; • wyjaśnia znaczenie prostych fragmentów tekstu własnymi słowami; • korzysta z tekstu podczas wykonywania prostych zadań;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • określa temat, główną myśl i problem tekstu; • porządkuje informacje według określonego kryterium; • wyszukuje informacje znajdujące się w różnych częściach tekstu; • wyjaśnia znaczenie	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • analizuje informacje zawarte w tekście; • porównuje informacje pochodzące z różnych fragmentów tekstu; • wyciąga wnioski wynikające z przeczytanych informacji; • wyjaśnia zależności między przedstawionymi faktami,	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • samodzielnie analizuje znaczenie przeczytanego tekstu; • dostrzega informacje niewyrażone wprost; • formułuje trafne wnioski i uzasadnia je treścią tekstu; • porównuje informacje pochodzące z różnych tekstów;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • samodzielnie wykorzystuje informacje z różnych źródeł; • dostrzega związki między informacjami zawartymi w różnych tekstach; • formułuje oryginalne i trafne wnioski; • ocenia przydatność informacji do wykonania zadania; • samodzielnie poszukuje tekstów poszerzających
--	--	--	---	--

• podejmuje próbę samodzielnego czytania tekstów odpowiednich do wieku.	przeczytanych informacji; • uzasadnia odpowiedzi, odwołując się do tekstu; • wykorzystuje informacje podczas wykonywania typowych zadań.	wydarzeniami lub opiniami; • samodzielnie sprawdza poprawność swoich odpowiedzi z wykorzystaniem tekstu; • wykorzystuje informacje z tekstu do rozwiązania nowych zadań.	• świadomie dobiera sposób czytania do celu zadania; • wykorzystuje informacje z tekstu podczas rozwiązywania problemów.	wiedzę na dany temat; • świadomie wykorzystuje zdobyte informacje w nowych sytuacjach.
---	---	---	---	--

KLASA VI

2. ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY I INNYCH TEKSTÓW LITERACKICH

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność odbioru tekstów literackich i innych tekstów kultury, odczytywania ich znaczeń, analizowania zachowania bohaterów, problematyki utworów, dostrzegania wartości oraz wykorzystywania znajomości tekstów podczas wykonywania zadań.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
---------------------	-------------------	-------------	--------------------	----------------

Uczeń: • rozpoznaje tekst literacki oraz inne poznane teksty kultury; • wskazuje elementy świata przedstawionego; • odtwarza przebieg wydarzeń; • opisuje bohaterów; • odpowiada na pytania dotyczące tekstu; • wyraża własną opinię o utworze.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • określa temat, główną myśl i problem utworu; • wyjaśnia motywy postępowania bohaterów; • wskazuje wartości i emocje obecne w utworze; • uzasadnia własną opinię, odwołując się do tekstu; • porównuje wybrane elementy poznanych utworów;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • analizuje zachowanie bohaterów; • porównuje postawy bohaterów i dostrzega różnice między nimi; • wyjaśnia znaczenie wydarzeń dla przebiegu utworu; • formułuje wnioski wynikające z treści;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • samodzielnie analizuje zależności między bohaterami, wydarzeniami i wartościami; • porównuje sposób przedstawienia podobnych motywów w różnych tekstach; • wyjaśnia funkcję wybranych środków artystycznych;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • dostrzega różne sposoby odczytania utworu; • samodzielnie łączy treść poznanych tekstów z innymi tekstami kultury; • formułuje oryginalne i dobrze uzasadnione wnioski; • samodzielnie poszukuje
---	---	--	--	--

	wykorzystuje znajomość lektury podczas wykonywania zadań.	- uzasadnia swoje stanowisko, odwołując się do kilku przykładów z tekstu; - odnosi problematykę utworu do innych poznanych tekstów lub sytuacji życiowych.	- formułuje trafne i samodzielne wnioski; - uzasadnia swoje stanowisko, wykorzystując argumenty i przykłady z tekstu; - świadomie wykorzystuje znajomość tekstów podczas rozwiązywania nowych problemów.	informacji poszerzających odbiór utworu; - twórczo wykorzystuje znajomość tekstów podczas wykonywania zadań; - wykazuje aktywność czytelniczą wykraczającą poza wymagania klasy VI.
--	---	---	--	---

KLASA VI

3. TWORZENIE WYPOWIEDZI USTNYCH

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność tworzenia wypowiedzi ustnych, planowania i budowania spójnych wypowiedzi, przedstawiania oraz argumentowania własnego stanowiska, odwoływania się do własnych doświadczeń i poznanych tekstów kultury oraz dostosowywania wypowiedzi do celu i odbiorcy.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń: - wypowiada się na podany temat; - odpowiada na pytania dotyczące omawianego zagadnienia; - opowiada o własnych doświadczeniach; - słucha wypowiedzi innych; - podejmuje próbę zachowania logicznej kolejności	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: - samodzielnie buduje wypowiedź na określony temat; - zachowuje logiczny układ wypowiedzi; - rozwija swoją wypowiedź; - wyraża własne zdanie; - uzasadnia swoją opinię;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną: - planuje przebieg swojej wypowiedzi; - dobiera informacje odpowiednie do celu wypowiedzi; argumentuje własne stanowisko, odwołując się do przykładów; - porządkuje argumenty w logicznej	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: - samodzielnie planuje i porządkuje swoją wypowiedź; - świadomie dobiera argumenty do przedstawianego stanowiska; - odwołuje się do własnych doświadczeń oraz poznanych tekstów;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: - swobodnie tworzy rozbudowane wypowiedzi; - świadomie dobiera argumenty odpowiednie do omawianego problemu; - wykorzystuje przykłady z lektur, innych tekstów kultury

wypowiedzi; • korzysta z pomocy nauczyciela podczas		kolejności;	• dostosowuje język do odbiorcy i celu wypowiedzi;	
---	--	-------------	--	--

budowania wypowiedzi.	• dobiera przykłady ilustrujące własną wypowiedź; • zadaje pytania pogłębiające rozmowę.	• reaguje na wypowiedzi rozmówców; • dostosowuje sposób wypowiedzi do sytuacji komunikacyjnej.	• aktywnie uczestniczy w rozmowie; • odnosi się do wypowiedzi rozmówcy w sposób rzeczowy i kulturalny.	oraz własnych doświadczeń; • rozwija rozmowę poprzez trafne pytania i własne refleksje; • wykorzystuje bogate i zróżnicowane słownictwo; • wykazuje kulturę wypowiedzi i szacunek wobec rozmówców.
-----------------------	---	---	---	--

KLASA VI

4. TWORZENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność planowania i tworzenia spójnych wypowiedzi pisemnych, argumentowania własnego stanowiska, dobierania odpowiednich przykładów i odwołań do poznanych tekstów kultury, redagowania oraz doskonalenia własnych tekstów zgodnie z ich celem i odbiorcą.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
---------------------	-------------------	-------------	--------------------	----------------

Uczeń: • zapisuje krótkie wypowiedzi zgodne z tematem; • podejmuje próbę zachowania logicznej kolejności; • stosuje podstawowe elementy poznanych form wypowiedzi; • tworzy dialog rozwijający wydarzenia, popełnia błędy w zapisie; • zapisuje myśli prostymi zdaniami; • korzysta z pomocy nauczyciela podczas	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • samodzielnie planuje wypowiedź; • zachowuje logiczny układ tekstu; • rozwija temat zgodnie z poleceniem; • stosuje elementy właściwe dla poznanej formy wypowiedzi; • wykorzystuje dialog do	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • samodzielnie tworzy spójną i uporządkowaną wypowiedź; • świadomie rozwija kolejne części tekstu; • tworzy dialog rozwijający akcję oraz stosuje różne określenia sposobu mówienia; • dobiera środki językowe odpowiednie do celu wypowiedzi;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • planuje wypowiedź odpowiednio do celu i odbiorcy; • tworzy spójny, uporządkowany tekst; • świadomie wykorzystuje dialog do budowania charakterystyki bohaterów i dynamiki tekstu; • świadomie dobiera środki językowe; • argumentuje własne	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • samodzielnie planuje i redaguje rozbudowane wypowiedzi; • świadomie dobiera argumenty odpowiednie do celu wypowiedzi; • wykorzystuje przykłady z lektur, innych tekstów kultury
--	--	--	--	--

planowania i redagowania tekstu; • podejmuje próbę poprawy tekstu po wskazówkach nauczyciela.	przedstawienia bohaterów i zapisuje poprawnie większość wypowiedzi; • dobiera odpowiednie słownictwo; • poprawia tekst z wykorzystaniem informacji zwrotnej; • wyraża własne stanowisko i uzasadnia je argumentami; • odwołuje się do własnych doświadczeń lub poznanych tekstów.	• porządkuje argumenty w logicznej kolejności; • dobiera przykłady potwierdzające własne stanowisko; • buduje krótką wypowiedź argumentacyjną (stanowisko – argumenty – przykłady – wniosek); • sprawdza zgodność tekstu z kryteriami sukcesu; • samodzielnie poprawia zauważone błędy.	stanowisko, odwołując się do różnych przykładów; • wykorzystuje informacje z lektur oraz innych tekstów jako uzasadnienie własnych argumentów; • poprawia i doskonali własny tekst zgodnie z kryteriami sukcesu i informacją zwrotną.	oraz własnych doświadczeń; • zachowuje spójność i logiczny układ wypowiedzi; • tworzy dialog naturalny, swobodny i funkcjonalny, który wzmacnia przekaz opowiadania; • samodzielnie ocenia jakość własnego tekstu, poprawia go i doskonali; • twórczo rozwija temat.
--	---	--	---	--

KLASA VI

5.KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność analizowania i wykorzystywania poznanych zjawisk językowych, świadomego dobierania rozwiązań językowych do celu i odbiorcy wypowiedzi oraz uzasadniania ich zastosowania podczas tworzenia i redagowania własnych tekstów.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
---------------------	-------------------	-------------	--------------------	----------------

Uczeń: • rozpoznaje poznane części mowy i części zdania; • wskazuje podstawowe elementy wypowiedzi; • stosuje poznane zasady językowe podczas wykonywania prostych zadań; • korzysta z pomocy nauczyciela podczas analizy językowej; • podejmuje próbę wykorzystania poznanej wiedzy w wypowiedziach.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • wyjaśnia poznane zjawiska językowe; • rozpoznaje i poprawnie stosuje poznane formy gramatyczne; • wykorzystuje wiedzę o języku podczas budowania wypowiedzi ustnych i pisemnych; • dobiera odpowiednie	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • analizuje poznane zjawiska językowe; • porównuje różne rozwiązania językowe; • wyjaśnia zależności między elementami języka; • świadomie wykorzystuje wiedzę o języku podczas tworzenia i redagowania	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • świadomie dobiera środki językowe odpowiednie do celu, odbiorcy i sytuacji komunikacyjnej; • wykorzystuje wiedzę o języku podczas redagowania i doskonalenia własnych tekstów; • wyjaśnia wpływ zastosowanych środków językowych na	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • twórczo wykorzystuje wiedzę o języku podczas tworzenia własnych wypowiedzi; • świadomie dobiera rozwiązania językowe do celu, odbiorcy i sytuacji komunikacyjnej; • analizuje wpływ zastosowanych środków językowych na odbiór tekstu;
--	---	---	---	---

	formy wyrazów do kontekstu wypowiedzi; • poprawnie wykonuje zadania językowe; • uzasadnia zastosowanie poznanych rozwiązań językowych.	własnych wypowiedzi; • samodzielnie poprawia zauważone błędy językowe; • uzasadnia wybór zastosowanych form językowych.	sposób odbioru wypowiedzi; • dostrzega różne możliwości wyrażenia tej samej treści; • świadomie przekształca wypowiedź, dobierając rozwiązania językowe odpowiednie do zamierzonego efektu.	• wykorzystuje wiedzę o języku do doskonalenia własnych i cudzych wypowiedzi; • wykazuje zainteresowanie językiem oraz świadomie wykorzystuje jego możliwości w komunikacji.
--	--	---	---	---

KLASA VI

6. SAMODZIELNOŚĆ I UMIEJĘTNOŚĆ UCZENIA SIĘ

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność świadomego organizowania własnego procesu uczenia się, planowania kolejnych etapów pracy, monitorowania postępów, dobierania odpowiednich strategii uczenia się oraz modyfikowania sposobu pracy w celu osiągnięcia lepszych efektów.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
---------------------	-------------------	-------------	--------------------	----------------

Uczeń: • korzysta z pomocy nauczyciela podczas wykonywania zadań; • podejmuje próbę wykonania zadania zgodnie z poleceniem; • korzysta z podręcznika oraz wskazanych materiałów; • podejmuje próbę poprawy swojej pracy; • wykonuje zadania z wykorzystaniem kryteriów sukcesu przy wsparciu nauczyciela.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • samodzielnie przygotowuje się do zajęć; • korzysta z różnych źródeł informacji odpowiednich do wykonywanego zadania; • planuje sposób wykonania zadania; • poprawia swoją pracę z wykorzystaniem informacji zwrotnej;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • samodzielnie planuje kolejne etapy swojej pracy; • wyszukuje i wybiera informacje potrzebne do wykonania zadania; • świadomie korzysta z kryteriów sukcesu podczas planowania i	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • samodzielnie organizuje proces uczenia się; • świadomie dobiera źródła informacji; • planuje czas potrzebny do wykonania zadania; • wykorzystuje informację zwrotną do doskonalenia własnych umiejętności; • ocenia skuteczność	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • samodzielnie planuje i organizuje własny proces uczenia się; • świadomie dobiera i modyfikuje strategie uczenia się odpowiednio do celu; • wykorzystuje refleksję nad własnym uczeniem się do
--	--	---	---	--

	- dokonyuje prostej samooceny wykonanej pracy; - stosuje różne sposoby ułatwiające uczenie się i zapamiętywanie; - wybiera metodę uczenia się odpowiednią do wykonywanego zadania.	wykonywania pracy; - poprawia i doskonali własne prace; - wyciąga wnioski z popełnionych błędów; - organizuje własną naukę odpowiednio do wyznaczonego celu; - monitoruje postępy podczas wykonywania zadania.	zastosowanych sposobów uczenia się; - modyfikuje sposób pracy, jeśli wybrana metoda nie przynosi oczekiwanych efektów; - świadomie dobiera strategię uczenia się odpowiednie do własnych potrzeb.	planowania dalszego rozwoju; - podejmuje inicjatywę w rozwijaniu własnych zainteresowań; - dzieli się skutecznymi sposobami uczenia się z innymi; - świadomie rozwija własny warsztat uczenia się i wykorzystuje go podczas nowych wyzwań edukacyjnych.
--	--	--	---	--

KLASA VI

7. POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA, ORTOGRAFICZNA I INTERPUNKCYJNA

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność świadomego stosowania zasad poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, redagowania i doskonalenia własnych wypowiedzi, uzasadniania zastosowanych rozwiązań językowych oraz wykorzystywania wiedzy o języku podczas poprawiania własnych tekstów.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca

Uczeń: • podejmuje próbę stosowania poznanych zasad poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej; • zapisuje wyrazy zgodnie z poznanymi zasadami; • buduje proste, zrozumiałe zdania; • korzysta z pomocy nauczyciela podczas poprawiania błędów; • podejmuje próbę sprawdzenia własnej	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • stosuje poznane zasady poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej w typowych sytuacjach; • buduje poprawne pod względem językowym wypowiedzi; • poprawia wskazane błędy; • korzysta ze słowników i innych pomocy;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • świadomie stosuje poznane zasady poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej; • samodzielnie poprawia zauważone błędy; • wykorzystuje poznane zasady podczas redagowania i	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • świadomie kontroluje poprawność własnych wypowiedzi na każdym etapie ich tworzenia; • poprawia błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne przed oddaniem pracy; • wykorzystuje słowniki oraz inne źródła do	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • samodzielnie dba o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną swoich wypowiedzi; • świadomie dobiera rozwiązania językowe zwiększające jakość tekstu;
---	---	--	---	--

pracy przed oddaniem.	• sprawdza własną pracę przed oddaniem; • uzasadnia zastosowanie poznanych zasad językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych.	doskonalenia własnych tekstów; • uzasadnia zastosowane rozwiązania językowe; • świadomie kontroluje poprawność własnych wypowiedzi przed ich oddaniem.	rozstrzygania wątpliwości językowych; • doskonalą własne wypowiedzi pod względem poprawności; • wyjaśnia wpływ poprawności językowej na czytelność i odbiór tekstu; • świadomie redaguje tekst, dbając o jego poprawność i estetykę.	• wykorzystuje wiedzę o języku do poprawiania własnych i cudzych wypowiedzi; • uzasadnia zastosowanie poznanych zasad; • świadomie wykorzystuje poprawność językową jako element skutecznej komunikacji; • dostrzega zależność między poprawnością językową a jakością tworzonych wypowiedzi.
-----------------------	--	---	---	--

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie VII

Uczniów obowiązują wiadomości i umiejętności nabyte w klasach IV-VI.

Ocenę wyższą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania ocen niższych – pozytywnych.

OCENA CELUJĄCA

- Otrzymuje ją uczeń, który kreatywnie, samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania.
- Proponuje oryginalne rozwiązania, a jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne, cechują się dojrzałością myślenia.
- Nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości.
- Podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach szkolnych. Prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny w swych działaniach.

OCENA BARDZO DOBRA

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich.

Uczeń:

- bezbłędnie rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat w odniesieniu do utworów omawianych w klasie VII,
- świadomie posługuje się terminami: komedia, fraszka, pieśń, tren, ballada, tragedia; umie wymienić ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich,
- bezbłędnie wskazuje elementy dramatu, swobodnie posługując się terminami: akt, scena, didaskalia, monolog, dialog,
- rozpoznaje w tekście literackim: symbol oraz alegorię i poprawnie określa ich funkcje,
- zna pojęcie komizmu i we właściwy sposób określa jego funkcje,
- samodzielnie określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,

– w swoich poprawnych językowo i komunikatywnych wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich, by odwołać się do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi.

2. Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- prawidłowo wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,
- poprawnie porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,
- samodzielnie i twórczo interpretuje dzieła sztuki (np. obraz, fotografię, rzeźbę, grafikę),
- wskazuje różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową,
- samodzielnie znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

II. Kształcenie językowe.

1. Gramatyka języka polskiego.

Uczeń:

- sprawnie rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny,
- prawidłowo wskazuje temat słowotwórczy i formant,
- poprawnie określa rodzaj formantu i właściwie wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym,
- rozpoznaje rodzinę wyrazów, bezbłędnie łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń,
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych,
- bez trudu rozpoznaje imiesłowowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany,
- poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje, przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie,
- poprawnie odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie.

2. Zróżnicowanie języka.

Uczeń:

- bez trudu rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy),
- stosuje sposoby wzbogacania słownictwa, rozumie znaczenie homonimów, prawidłowo rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu.

3. Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń:

- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i zawsze stosuje ją w wypowiedziach,
- wskazuje błąd językowy i potrafi dokonać jego poprawy.

4. Ortografia i interpunkcja.

Uczeń:

- wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennej,
- w swoich wypowiedziach poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne,
- stosuje zasady pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennej oraz pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy i je stosuje w pracach pisemnych.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki.

Uczeń:

- sprawnie gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- bezbłędnie redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- tworzy poprawną wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami,
- rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych,

- we właściwy sposób wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki,
- przeprowadza prawidłowe wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie.

2. Mówienie i pisanie.

Uczeń:

- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka, recenzja, przemówienie, streszczenie oraz wszystkie poznane w klasach IV- VI,
- poprawnie formułuje pytania do tekstu,
- dokonuje właściwej interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych.

IV. Samokształcenie.

Uczeń:

- w rzetelny sposób korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- samodzielnie i z pomocą nauczyciela rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- aktywnie uczestniczy w projektach edukacyjnych oraz konkursach,
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii,
- dba o rozwój umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy.

OCENA DOBRA:

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich.

Uczeń:

- rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat,
- określa główne cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i klasyfikuje czytany utwór pod kątem odpowiedniego rodzaju,

- posługuje się terminami: komedia, fraszka, pieśń, tren, ballada, tragedia, zazwyczaj umie wymienić ich podstawowe cechy oraz wskazać cechy gatunkowe czytanych utworów literackich,
- w większości poprawnie wskazuje elementy dramatu,
- posługuje się terminami: akt, scena, didaskalia, monolog, dialog,
- zazwyczaj rozpoznaje w tekście literackim symbol i poprawnie określa jego funkcje,
- zna pojęcie komizmu oraz określa jego podstawowe funkcje,
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- w swoich poprawnych językowo i komunikatywnych wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich, stara się odwołać do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi i etycznymi.

2. Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego, – porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,
- w większości samodzielnie interpretuje dzieła sztuki (np. obraz, fotografię, rzeźbę, grafikę),
- wskazuje różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową,
- dostrzega w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

II. Kształcenie językowe.

1. Gramatyka języka polskiego.

Uczeń:

- wskazuje wyraz podstawowy i wyraz pochodny (w większości przykładów),
- zazwyczaj w wyrazie pochodnym poprawnie wskazuje temat słotwórczy i formant,
- w większości przykładów właściwie wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym,

- rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń,
- zna podstawowe zasady tworzenia wyrazów złożonych,
- rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany (w większości przykładów),
- podejmuje próby stosowania imiesłowowego równoważnika zdania, przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie,
- odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie.

2. Zróżnicowanie języka.

Uczeń:

- rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy),
- stara się stosować sposoby wzbogacania słownictwa,
- zazwyczaj zna znaczenie homonimów,
- rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu.

3. Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń:

- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach
- często potrafi wskazać błąd językowy i stara się samodzielnie dokonać jego poprawy.

4. Ortografia i interpunkcja.

Uczeń:

- zazwyczaj wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennej,
- stosuje odpowiednie znaki interpunkcyjne,
- dostrzega różnicę w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych oraz pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy i zazwyczaj poprawnie je stosuje.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki.

Uczeń:

- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami,
- stosuje akapity jako spójne całości myślowe w tworzeniu wypowiedzi pisemnych,
- odróżnia przykład od argumentu,
- przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, uzasadniając własne zdanie.

2. Mówienie i pisanie.

Uczeń:

- tworzy zazwyczaj spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka, recenzja, przemówienie, streszczenie oraz wszystkie poznane w klasach IV- VI
- formułuje pytania do tekstu,
- stara się właściwie interpretować głosowo czytane i wygłaszane teksty.

IV. Samokształcenie.

Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- z pomocą nauczyciela (a niekiedy samodzielnie) rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- stara się uczestniczyć w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii,
- uczestniczy w projektach edukacyjnych lub konkursach,

- dba o rozwój umiejętności prezentacji wyników swojej pracy.

OCENA DOSTATECZNA

I. Kształcenie literackie i kulturowe

1. Czytanie utworów literackich.

Uczeń:

- zazwyczaj rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat,
- określa niektóre cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i niekiedy poprawnie klasyfikuje czytany utwór pod kątem odpowiedniego rodzaju,
- zwykle poprawnie posługuje się terminami: komedia, fraszka, sonet, pieśń, ballada, tragedia, umiając wymienić ich podstawowe cechy,
- wskazuje elementy dramatu, zna terminy: akt, scena, monolog, dialog,
- rozpoznaje w tekście literackim symbol,
- zna pojęcie komizmu,
- z pomocą nauczyciela określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- w swoich wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich.

2. Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- w większości przypadków poprawnie wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,
- stara się samodzielnie interpretuje dzieła sztuki (obraz, fotografię lub rzeźbę),
- dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową.

II. Kształcenie językowe.

1. Gramatyka języka polskiego.

Uczeń:

- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny (niekiedy z pomocą nauczyciela),

- w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant (w typowych przykładach),
- rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń (łatwe przykłady),
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych,
- rozpoznaje imiesłowy,
- poprawnie odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie (niekiedy z pomocą nauczyciela).

2. Zróżnicowanie języka.

Uczeń:

- korzystając z pomocy nauczyciela, stosuje sposoby wzbogacania słownictwa.
- zna pojęcie homonimu

3. Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń:

- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stara się ją stosować w wypowiedziach,
- z pomocą nauczyciela stara się dokonać poprawy błędów językowych.

4. Ortografia i interpunkcja.

Uczeń:

- stara się wykorzystywać wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennej,
- stara się stosować odpowiednie znaki interpunkcyjne,
- zna podstawowe zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy i je stosuje.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki.

Uczeń:

- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- tworzy wypowiedź, zazwyczaj stosuje odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję,
- stosuje akapity w tworzeniu wypowiedzi pisemnych,
- podejmuje próby tworzenia planu kompozycyjnego własnej wypowiedzi,
- zna pojęcia: przykład i argument,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, przedstawia własne zdanie.

2. Mówienie i pisanie.

Uczeń:

- tworzy wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka, recenzja, przemówienie, streszczenie oraz wszystkie poznane w klasach IV- VI
- formułuje pytania do tekstu,
- próbuje dokonać właściwej interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.

IV. Samokształcenie.

Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- zazwyczaj z pomocą nauczyciela rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich.

Uczeń z pomocą nauczyciela:

- rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat,
- klasyfikuje czytany utwór w odniesieniu do odpowiedniego rodzaju,

- wskazuje elementy dramatu,
- rozpoznaje w tekście literackim symbol,
- w swoich wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich.

2. Odbiór tekstów kultury.

Uczeń z pomocą nauczyciela:

- wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje fragmenty tekstów
- niekiedy interpretuje dzieła sztuki (obraz, fotografię),
- dostrzega niektóre różnice między literaturą piękną a literaturą naukową.

II. Kształcenie językowe.

1. Gramatyka języka polskiego.

Uczeń z pomocą nauczyciela:

- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny,
- w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant (łatwe przykłady),
- rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne,
- poznaje zasady tworzenia wyrazów złożonych.

2. Zróżnicowanie języka.

Uczeń z pomocą nauczyciela:

- dostrzega zróżnicowanie słownictwa,
- poznaje niektóre sposoby wzbogacania słownictwa.

3. Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń zazwyczaj rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stara się ją stosować w wypowiedziach.

4. Ortografia i interpunkcja.

Uczeń stara się stosować odpowiednie znaki interpunkcyjne i przy pomocy nauczyciela dokonuje poprawy błędów.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki.

Uczeń z pomocą nauczyciela:

- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- tworzy wypowiedź i stara się stosować odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję,
- prezentuje własne zdanie na dany temat.

2. Mówienie i pisanie.

Uczeń:

- podejmuje próby tworzenia wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka, recenzja, przemówienie, streszczenie oraz wszystkie poznane w klasach IV- VI, korzystając ze wskazówek nauczyciela
- formułuje proste pytania do tekstu,
- dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów, choć nie zawsze robi to poprawnie.

IV. Samokształcenie.

Uczeń z pomocą nauczyciela:

- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii.

Wymagania edukacyjne z języka polskiego

dla klas VIII

SPIS TREŚCI:

I Podstawa prawna

II Cele oceniania

III Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

IV Zasady oceniania

V Wymagania edukacyjne

VI Dostosowanie wymagań edukacyjnych

I Podstawa prawna

Niniejsze wymagania edukacyjne opracowano na podstawie:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w szkołach publicznych
- Podstawy programowej kształcenia ogólnego obowiązującej dla klas IV szkoły podstawowej od roku szkolnego 2026/2027
- Podstawy programowej kształcenia ogólnego obowiązującej dla klas V – VIII szkoły podstawowej.

Wymagania edukacyjne określają wiadomości i umiejętności, których opanowanie jest niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego.

Zostały opracowane z uwzględnieniem celów kształcenia oraz wymagań szczegółowych określonych w odpowiedniej podstawie programowej obowiązującej na danym etapie edukacyjnym, a także wzbogacone o rozwiązania wypracowane podczas mojej codziennej pracy z uczniami.

Ocena osiągnięć ucznia opiera się na analizie jego postępów w procesie uczenia się oraz stopnia opanowania wiadomości i umiejętności rozwijanych podczas pracy na lekcjach języka polskiego. Szczególną uwagę zwraca się na rozwój kompetencji językowych, literackich, komunikacyjnych i kulturowych, a także na umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy w praktyce.

Wymagania edukacyjne mają charakter opisowy i służą określeniu poziomu osiągnięć ucznia. Stanowią punkt odniesienia do planowania procesu uczenia się, udzielania informacji zwrotnej oraz ustalania śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej.

II Cele oceniania

Jak rozumiemy ocenianie?

- 1. Wiem, dokąd zmierzam - uczeń zna cel lekcji, kryteria sukcesu, wymagania edukacyjne**
- 2. Wiem, gdzie jestem – uczeń otrzymuje informację zwrotną, korzysta z oceny koleżeńskiej i dokonuje samooceny**
- 3. Wiem, co robić dalej – uczeń poprawia swoje prace, planuje kolejne działania i rozwija swoje umiejętności**

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych z języka polskiego ma na celu:

1. Monitorowanie postępów ucznia w zakresie wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej.
2. Wspieranie ucznia w planowaniu własnego procesu uczenia się oraz rozwijanie odpowiedzialności za jego efekty.
3. Dostarczanie uczniowi i jego rodzicom rzetelnej informacji na temat poziomu osiągnięć edukacyjnych oraz postępach w nauce.
4. Motywowanie ucznia do systematycznej pracy, rozwijania zainteresowań oraz doskonalenia własnych umiejętności.
5. Umożliwienie uczniowi rozpoznawania swoich mocnych stron oraz obszarów wymagających dalszej pracy dzięki informacji zwrotnej, samoocenie i ocenie koleżeńskiej.
6. Wspieranie rozwoju kompetencji językowych, literackich, komunikacyjnych i kulturowych poprzez różnorodne formy aktywności.
7. Kształtowanie umiejętności świadomego wykorzystania wiedzy i umiejętności w praktyce, rozwiązywania problemów, argumentowania własnego stanowiska i współpracy z innymi.
8. Dostarczanie nauczycielowi informacji o skuteczności stosowanych metod nauczania oraz planowanie dalszych działań dydaktycznych dostosowanych do potrzeb uczniów.

III Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

Osiągnięcia edukacyjne ucznia są sprawdzane z wykorzystaniem różnorodnych form pracy. Dobór sposobu sprawdzania zależy od celu lekcji, rozwijanej umiejętności oraz etapu pracy ucznia.

- 1. Bieżąca obserwacja procesu uczenia się**
 - obserwacja pracy ucznia podczas zajęć,
 - aktywność podczas lekcji,
 - udział w rozmowie, dyskusji, pracy zespołowej,
 - zaangażowanie w wykonywanie zadań,
 - samodzielność podczas pracy,
 - sposób rozwiązywania problemów.

2. Zadania praktyczne

- wypowiedzi ustne,
- wypowiedzi pisemne,
- czytanie ze zrozumieniem, krytyczna praca z tekstem pisanym,
- analiza tekstów,
- zadania językowe,
- zadania interpunkcyjne i ortograficzne,
- ćwiczenia praktyczne,
- portfolio,
- prezentacje,
- projekty.

3. Refleksja nad własnym uczeniem się

- samoocena,
- ocena koleżeńska,
- wykorzystanie informacji zwrotnej,
- poprawa własnych prac,
- analiza postępów.

4. Podsumowanie osiągnięć

- kartkówki,
- sprawdziany,
- testy, prace klasowe,
- dyktanda,
- prace pisemne,

- zadania podsumowujące,

- próbne zadania o charakterze egzaminacyjnym.

IV Zasady oceniania

1. Ocenianie jest integralną częścią procesu uczenia się i ma wspierać ucznia w rozwijaniu wiedzy, umiejętności oraz planowaniu dalszej pracy.
2. Ocena opiera się na analizie osiągnięć ucznia zgromadzonych podczas całego okresu nauki i uwzględnia stopień opanowania wiadomości oraz umiejętności określonych w wymaganiach edukacyjnych.
3. Przed wykonaniem większych zadań uczniowie poznają kryteria sukcesu (KSU), które określają wymagania niezbędne do wykonania pracy na oczekiwanym poziomie. Kryteria sukcesu stanowią podstawę samooceny, informacji zwrotnej, oceny koleżeńskiej oraz oceny nauczyciela.
4. W procesie oceniania nauczyciel stosuje informację zwrotną, która wskazuje uczniowi:
 - co wykonał dobrze,
 - co wymaga poprawy,
 - w jaki sposób może doskonalić swoje umiejętności.
5. Uczeń bierze aktywny udział w procesie oceniania poprzez dokonywanie samooceny oraz oceny koleżeńskiej zgodnie z ustalonymi kryteriami sukcesu.
6. Uczeń ma możliwość poprawy swojej pracy zgodnie z zasadami obowiązującymi w szkole oraz ustaleniami z nauczycielem.
7. Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych. Stanowi podsumowanie osiągnięć ucznia w odniesieniu do wymagań edukacyjnych obowiązujących na danym etapie nauki.
8. Przy ustalaniu oceny nauczyciel uwzględnia przede wszystkim stopień opanowania wiadomości oraz postępy ucznia w procesie uczenia się.
9. Wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów posiadających odpowiednie opinie i orzeczenia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
10. Uczeń ma prawo popełniać błędy. Są one naturalnym elementem procesu uczenia się i stanowią wskazówkę do dalszej pracy oraz doskonalenia umiejętności.

V Wymagania edukacyjne

Wymagania edukacyjne ukazują rozwój ucznia w procesie uczenia się, rozpoczynając od poziomu podstawowego, pokazują drogę do poziomu oczekiwanego, biorąc pod uwagę, że każdy uczeń pracuje na miarę swoich możliwości. Uczeń ubiegający się o ocenę wyższą spełnia wymagania określone dla ocen niższych oraz wymagania przypisane do ocenianego poziomu.

Podczas ustalania oceny uwzględnia się nie tylko zakres wykonywanych zadań, ale również:

- stopień samodzielności ucznia,
- poprawność wykonywanych działań,
- umiejętność wykorzystania wiedzy w praktyce,
- korzystanie z kryteriów sukcesu i informacji zwrotnej,
- umiejętność poprawiania własnej pracy,
- systematyczność prezentowania swoich umiejętności.

Ocena śródroczna i roczna jest ustalana na podstawie stopnia spełnienia wymagań edukacyjnych w poszczególnych obszarach. Uczeń przedstawia swoje osiągnięcia i postępy, odwołując się do konkretnych dowodów zgromadzonych podczas całego okresu nauki.

Spełnienie wymagań na ocenę wyższą zakłada opanowanie wymagań przypisanych do ocen niższych. Pojedynczy sukces lub pojedyncza trudność nie przesądza o ocenie klasyfikacyjnej. Pod uwagę bierze się powtarzalne działania ucznia, stopień jego samodzielności oraz umiejętność wykorzystywania wiedzy i informacji zwrotnej w kolejnych zadaniach.

Ocena sumująca w praktyce codziennej z wykorzystaniem wymagań edukacyjnych

W szkole stosowane jest też punktowe ocenianie prac pisemnych. Nauczyciel może ustalić ocenę sumującą zgodnie z progami procentowymi określonymi w statucie szkoły. Ocena sumująca stanowi podsumowanie osiągnięć ucznia. Powinna być poprzedzona przekazaniem informacji zwrotnej odnoszącej się do stopnia opanowania wymagań edukacyjnych.

Ocena celująca

Uzyskanie oceny celującej nie jest uzależnione od realizowania treści wykraczających poza podstawę programową. Ocenę tę otrzymuje uczeń, który w najwyższym stopniu opanował wymagania edukacyjne oraz potrafi samodzielnie i twórczo wykorzystywać zdobytą wiedzę i umiejętności w nowych sytuacjach.

VI DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

Dostosowujemy drogę ucznia do celu, nie rezygnujemy z celu, który jest dla niego możliwy do osiągnięcia.

Wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

Dostosowanie jest dokonywane na podstawie:

1. orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz ustaleń zawartych w indywidualnym programie edukacyjno – terapeutycznym – IPET;
2. orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego;
3. opinii poradni psychologiczno – pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej,
4. rozpoznania indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia dokonane przez nauczycieli i specjalistów, jeżeli uczeń jest objęty w szkole pomocą psychologiczno – pedagogiczną.

Dostosowanie wymagań nie oznacza rezygnacji z realizowania podstawy programowej ani automatycznego obniżenia oceny lub poziomu wymagań. Polega przede wszystkim na dobraniu sposobów nauczania, wykonywania zadań i sprawdzania osiągnięć, aby uczeń mógł zaprezentować posiadane wiadomości i umiejętności.

1. Zasady dostosowania

Dostosowanie może obejmować:

- tempo pracy,
- czas przeznaczony na wykonanie zadania,

- liczbę i stopień złożoności poleceń wykonywanych jednocześnie,
- sposób formułowania i przekazywania instrukcji,
- sposób prezentowania materiału,
- formę udzielania odpowiedzi,
- organizację miejsca pracy,
- dobór pomocy dydaktycznych,
- zakres pomocy nauczyciela,
- sposób udzielania informacji zwrotnej,
- sposób sprawdzania wiadomości i umiejętności,
- kryteria dotyczące tych elementów pracy, na które bezpośrednio wpływają rozpoznane trudności ucznia.

Uczeń jest oceniany przede wszystkim za poziom opanowania wiadomości i umiejętności, a nie za ograniczenia wynikające z jego trudności rozwojowych, zdrowotnych lub edukacyjnych.

2. Dostosowanie organizacji pracy

W zależności od potrzeb ucznia nauczyciel może:

- wydłużyć czas wykonywania zadania,
- podzielić dłuższe zadanie na krótsze etapy,
- pokazywać polecenia pojedynczo,
- powtórzyć, uprościć lub zapisać instrukcję,
- sprawdzić, czy uczeń prawidłowo zrozumiał polecenie,
- wyróżnić najważniejsze informacje w tekście,
- ograniczyć liczbę przykładów sprawdzających tę samą umiejętność,
- umożliwić korzystanie z planu, schematu, tabeli, słownika, notatki lub kryteriów sukcesu,
- zapewnić spokojne miejsce pracy i ograniczyć bodźce utrudniające koncentrację,
- zaplanować krótkie przerwy w wykonywaniu dłuższego zadania,
- umożliwić odpowiedź w formie najlepiej odpowiadającej możliwościom ucznia, o ile pozwala ona sprawdzić daną umiejętność.

3. Dostosowanie sposobów sprawdzania osiągnięć

W zależności od potrzeb ucznia możliwe jest:

- zastąpienie części odpowiedzi pisemnej odpowiedzią ustną lub odwrotnie,
- rozłożenie większego sprawdzianu na krótsze części,
- wydłużenie czasu pracy,
- ograniczenie przepisywania długich poleceń i tekstów,
- odczytanie polecenia przez nauczyciela,
- umożliwienie pracy na komputerze, jeżeli wynika to z zaleceń i potrzeb ucznia,
- sprawdzanie jednej umiejętności w kilku formach,
- stosowanie pytań pomocniczych,
- umożliwienie poprawy zadania po otrzymaniu informacji zwrotnej,
- ocenianie postępów ucznia na podstawie powtarzalnych dowodów pracy, a nie wyłącznie jednorazowego rezultatu.

4. Dostosowanie podczas czytania i odbioru tekstów

Nauczyciel może:

- dobierać krótsze fragmenty tekstu,
- dzielić tekst na części,
- zaznaczać i pomagać odnajdywać najważniejsze informacje,
- umożliwiać ponowne przeczytanie tekstu,
- udostępniać pytania przed czytaniem,
- wyjaśniać trudne słownictwo,
- korzystać z tekstu powiększonego, nagrania lub materiału czytanego przez nauczyciela, jeżeli pozwala to sprawdzić właściwą umiejętność,
- wydłużyć czas przeznaczony na czytanie,

- ograniczyć ocenianie tempa czytania, jeśli nie jest ono celem zadania,
- umożliwić udzielanie odpowiedzi na podstawie planu, pytań pomocniczych lub zaznaczonych fragmentów tekstu.

5. Dostosowanie podczas wypowiedzi pisemnych

Nauczyciel może:

- umożliwić wcześniejsze przygotowanie wypowiedzi,
- udostępnić plan, pytania pomocnicze lub słownictwo,
- wydłużyć czas na zastanowienie,
- nie przerywać wypowiedzi z powodu pojedynczych błędów językowych,
- zadawać pytania naprowadzające,
- umożliwić prezentację przed nauczycielem lub mniejszą grupą,
- uwzględnić trudności związane z płynnością mówienia, artykulacją, lękiem lub koncentracją,
- oddzielić ocenę treści wypowiedzi od sposobu jej wygłoszenia, jeżeli wymaga tego sytuacja ucznia.

6. Dostosowanie podczas tworzenia wypowiedzi pisemnych

Nauczyciel może:

- umożliwić korzystanie z planu, schematu wypowiedzi i kryteriów sukcesu,
- podzielić proces pisania na etapy: planowanie, redagowanie, sprawdzanie i poprawianie,
- wydłużyć czas pracy,
- ograniczyć konieczność przepisywania całego tekstu,
- umożliwić zapis na komputerze,
- udostępnić bank słownictwa, wyrażań lub przykładowych początków zdań,
- pomóc w uporządkowaniu kolejności informacji,
- oceniać osobno treść, kompozycję, język, ortografię, interpunkcję,

- podczas oceniania uwzględniać wpływ rozpoznanych trudności na zapis ucznia,
- wskazywać ograniczoną liczbę elementów wymagających poprawy, aby uczeń mógł skutecznie wykorzystać informację zwrotną,
- umożliwić poprawę tekstu po omówieniu kryteriów sukcesu.

7. Dostosowanie w zakresie kształcenia językowego, ortografii i interpunkcji

Nauczyciel może:

- korzystać ze schematów, tabel, kolorów i symboli znanych uczniowi,
- ograniczać liczbę pojęć wprowadzanych jednocześnie,
- wielokrotnie utrzymywać tę samą zasadę w różnych formach,
- umożliwiać korzystanie ze słownika lub tabel z zasadami,
- oceniać przede wszystkim zastosowanie zasady, a nie tempo wykonania zadania,
- dzielić bardziej złożone ćwiczenia na krótsze etapy,
- pozwalać na ustne wyjaśnienie toku rozumowania,
- oceniać postęp w ograniczaniu powtarzających się błędów,
- dobierać zakres dyktanda lub zadania do aktualnych możliwości ucznia,
- stosować dyktanda z lukami, zadania wyboru, korektę tekstu lub pisanie z pamięci, jeżeli dana forma pozwala lepiej sprawdzić daną umiejętność.

8. Informacja zwrotna i samoocena

Uczeń objęty dostosowaniem, podobnie jak pozostali uczniowie:

- poznaje cel zadania i kryteria sukcesu,
- otrzymuje informacje o tym, co wykonał dobrze,
- dowiaduje się, co powinien poprawić,
- otrzymuje wskazówkę, w jaki sposób może wykonać kolejny krok,
- dokonuje samooceny w miarę swoich możliwości,
- gromadzi dowody własnych postępów,
- ma możliwość poprawy i ponownego zaprezentowania umiejętności.

Kryteria sukcesu mogą zostać przedstawione uczniowi w uproszczonej formie, skróconej, graficznej lub podzielonej na etapy. Nie zmienia to celu zadania, lecz ułatwia uczniowi zrozumienie i zaplanowanie pracy.

G. Ustalanie oceny klasyfikacyjnej

Śródroczna i roczna ocena klasyfikacyjna ucznia objętego dostosowaniem wynika ze stopnia spełnienia wymagań edukacyjnych ustalonych z uwzględnieniem jego indywidualnych potrzeb i możliwości.

Przy ustalaniu oceny nauczyciel bierze pod uwagę:

- poziom opanowania wiadomości i umiejętności,
- stopień samodzielności,
- możliwość zastosowania zdobytej wiedzy,
- korzystanie z kryteriów sukcesu i informacji zwrotnej,
- poprawę kolejnych prac,
- powtarzalność prezentowanych umiejętności,
- dowody zgromadzone podczas całego półrocza.

Sama systematyczność, wysiłek i zaangażowanie nie zastępują opanowania wymaganych wiadomości i umiejętności, ale mogą być uwzględniane jako element informacji o przebiegu uczenia się i postępach ucznia.

10. Zasada indywidualnego doboru dostosowań

Nie stosuje się jednego, automatycznego zestawu dostosowań wobec wszystkich uczniów posiadających tę samą diagnozę lub opinię.

Zakres dostosowania ustala się indywidualnie z uwzględnieniem:

- zapisów orzeczenia, opinii i IPET-u,
- obserwacji funkcjonowania ucznia,
- jego mocnych stron,
- rodzaju wykonywanego zadania,
- celu sprawdzanej umiejętności,
- skuteczności dotychczas stosowanych form pomocy.

Dostosowania są w razie potrzeby modyfikowane na podstawie obserwacji ucznia, analizy jego prac, informacji specjalistów oraz rozmów z uczniem i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi.

**Wymagania edukacyjne z języka polskiego
w poszczególnych obszarach kompetencji dla klasy 8**

KLASA VIII

1. CZYTANIE

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność czytania tekstów odpowiednich do wieku ucznia, krytycznego interpretowania i oceniania ich treści oraz świadomego wykorzystywania przeczytanych tekstów podczas rozwiązywania problemów i tworzenia własnych wypowiedzi.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
---------------------	-------------------	-------------	--------------------	----------------

Uczeń: • odczytuje informacje podane wprost; • wyszukuje informacje zgodnie z poleceniem; • odpowiada na pytania dotyczące tekstu; • wyjaśnia znaczenie prostych fragmentów tekstu własnymi słowami; • korzysta z tekstu podczas wykonywania prostych zadań; • podejmuje próbę samodzielnego	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • określa temat, główną myśl i problem tekstu; • porządkuje informacje według określonego kryterium; • wyszukuje informacje znajdujące się w różnych częściach tekstu; • wyjaśnia znaczenie	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • analizuje informacje zawarte w tekście; • interpretuje informacje niewyrażone wprost; • wyjaśnia zależności między informacjami oraz wnioskami autora;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • samodzielnie interpretuje tekst; • określa intencję autora i sposób jej realizacji; • porównuje informacje pochodzące z różnych tekstów; • ocenia wartość i przydatność informacji do wykonania zadania; • świadomie dobiera sposób czytania do celu zadania;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • krytycznie analizuje i porównuje informacje z różnych tekstów; • syntetyzuje informacje pochodzące z różnych źródeł; • samodzielnie ocenia wiarygodność i wartość informacji; • świadomie dobiera przeczytane teksty jako argument lub kontekst własnej wypowiedzi;
--	--	--	---	---

czytania tekstów odpowiednich do wieku.	przeczytanych informacji; • uzasadnia odpowiedzi, odwołując się do tekstu; • wykorzystuje informacje podczas wykonywania typowych zadań.	• odróżnia fakty od opinii i określa ich funkcję; • uzasadnia własne wnioski fragmentami tekstu; • wykorzystuje informacje z tekstu podczas rozwiązywania nowych problemów.	• wykorzystuje przeczytane informacje podczas argumentowania własnego stanowiska.	• formułuje oryginalne, logiczne i przekonująco uzasadnione wnioski; • wykorzystuje zdobyte umiejętności czytelnicze w nowych, złożonych sytuacjach.
---	--	---	---	---

Klasa	dominujące czasowniki operacyjne – kluczowe działania ucznia	podsumowanie – rozwój ucznia
IV	odczytuje, wyszukuje, odpowiada, wyjaśnia, porządkuje, korzysta	Czytam i rozumiem. Uczę się pracować z tekstem i wykorzystywać informacje do wykonania zadania.
V	określa, porządkuje, łączy, uzasadnia, porównuje, wykorzystuje	Czytam, porządkuję i uzasadniam. Łączę informacje, uzasadniam odpowiedzi i coraz samodzielniej pracuję z tekstem.
VI	analizuje, porównuje, wyciąga wnioski, wyjaśnia zależności, wykorzystuje	Czytam, analizuję i wnioskuję. Dostrzegam zależności, wyciągam wnioski i wykorzystuję informacje do rozwiązywania problemów.
VII	interpretuje, ocenia, argumentuje, dostrzega intencję, analizuje	Czytam krytycznie. Interpretuję tekst, oceniam informacje, wykorzystuję informacje do rozwiązywania problemów.
VIII	krytycznie analizuje, syntetyzuje, ocenia wiarygodność, świadomie dobiera, wykorzystuje jako argument	Czytam dojrzałe. Świadomie wykorzystuję teksty jako źródło wiedzy, argumentów i kontekstów.

KLASA VIII

2. ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY I INNYCH TEKSTÓW LITERACKICH

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność świadomego interpretowania tekstów literackich i innych tekstów kultury, analizowania ich problematyki, formułowania argumentów oraz wykorzystywania zdobytej wiedzy w nowych sytuacjach.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń: - rozpoznaje tekst literacki oraz inne teksty kultury; - wskazuje elementy świata przedstawionego; - odtworza przebieg wydarzeń; - opisuje bohaterów; - odpowiada na pytania dotyczące tekstu; - wyraża własną opinię o utworze.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: - określa temat, problem i główną myśl utworu; - wyjaśnia motywy postępowania bohaterów; - uzasadnia własną opinię, odwołując się do tekstu; - rozpoznaje wartości i problemy przedstawione w utworze; - porównuje poznane teksty kultury;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: - interpretuje utwór; - analizuje zależności między elementami utworu; - wyjaśnia funkcję środków artystycznych; - formułuje trafne wnioski; - uzasadnia swoje stanowisko argumentami opartymi na tekście; - wykorzystuje znajomość	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: - samodzielnie interpretuje utwór z wykorzystaniem poznanych pojęć; - porównuje różne sposoby przedstawienia tego samego problemu; - ocenia postawy bohaterów i przedstawione wartości; - świadomie wykorzystuje teksty kultury podczas argumentowania; - formułuje pogłębione i	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: - interpretuje tekst z uwzględnieniem różnych możliwych sposobów odczytania; - krytycznie analizuje przedstawione problemy i wartości; - twórczo wykorzystuje znajomość literatury i innych tekstów kultury; - samodzielnie poszukuje

	wykorzystuje znajomość lektur podczas wykonywania zadań.	różnych tekstów kultury podczas rozwiązywania problemów.	logicznie uzasadnione wnioski; samodzielnie dobiera przykłady do własnej argumentacji.	dodatkowych kontekstów; - formułuje oryginalne, dojrzałe i przekonująco uzasadnione wnioski; - świadomie wykorzystuje zdobyte kompetencje podczas rozwiązywania nowych problemów.
--	--	---	---	---

Klasa	dominujące czasowniki operacyjne – kluczowe działania ucznia	podsumowanie – rozwój ucznia
IV	rozpoznaje, opisuje, wyjaśnia, wskazuje, uzasadnia	Poznaję świat tekstów kultury. Uczę się rozpoznawać bohaterów, wydarzenia i wartości oraz wyrażać własną opinię, odwołując się do tekstów.
V	określa, porównuje, wyjaśnia, uzasadnia, dostrzega	Coraz lepiej rozumiem teksty kultury. Porównuję bohaterów i wydarzenia, dostrzegam podobieństwa i różnice oraz uzasadniam własne zdanie.
VI	analizuje, porównuje, wyjaśnia, wnioskuję, odnosi	Odczytuję znaczenia i dostrzegam zależności. Analizuję zachowania bohaterów, wyciągam wnioski i odnoszę problematykę utworu do innych tekstów oraz do własnych doświadczeń.
VII	interpretuje, analizuje, ocenia, argumentuje, porównuje	Interpretuję teksty kultury. Samodzielnie odczytuję ich znaczenia, oceniam postawy bohaterów oraz wykorzystuję teksty podczas argumentowania własnego zdania.
VIII	krytycznie interpretuje, wartościuje, porównuje, syntetyzuje, wykorzystuje	Świadomie odbieram teksty kultury. Krytycznie analizuję ich znaczenia, wykorzystuję je jako konteksty i argumenty oraz formułuję własne, dobrze uzasadnione wnioski.

KLASA VIII

3. TWORZENIE WYPOWIEDZI USTNYCH

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność świadomego tworzenia wypowiedzi ustnych, argumentowania i kontrargumentowania, analizowania stanowisk rozmówców, prowadzenia rzeczowej dyskusji z poszanowaniem odmiennych poglądów oraz świadomego wykorzystywania środków językowych odpowiednich do celu, odbiorcy i sytuacji komunikacyjnej.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń: - wypowiada się na podany temat; - odpowiada na pytania dotyczące omawianego zagadnienia; - przedstawia własne zdanie; - słucha wypowiedzi innych; - podejmuje próbę zachowania logicznego układu wypowiedzi; - korzysta z pomocy nauczyciela podczas	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: - samodzielnie buduje spójną wypowiedź; - przedstawia własne stanowisko; - uzasadnia je odpowiednimi argumentami; - odwołuje się do lektur, innych tekstów kultury oraz własnych doświadczeń;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: - świadomie planuje przebieg swojej wypowiedzi; argumentuje własne stanowisko, wykorzystując trafnie dobrane przykłady i konteksty; - analizuje i porównuje przedstawiane stanowiska;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: - świadomie i przekonująco prezentuje własne stanowisko; - trafnie dobiera argumenty oraz konteksty; - analizuje argumenty rozmówców i rzeczowo się do nich odnosi; - formułuje kontrargumenty z poszanowaniem	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: - swobodnie prowadzi rozbudowane wypowiedzi i dyskusje; krytycznie analizuje różne stanowiska; polemizuje z argumentami rozmówców w sposób rzeczowy i kulturalny; - świadomie wykorzystuje przykłady, konteksty oraz środki językowe do osiągnięcia

planowania wypowiedzi.	- dostosowuje wypowiedź do celu i odbiorcy; - aktywnie uczestniczy w rozmowie.	- odnosi się do argumentów rozmówców; - uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury komunikacji; - świadomie dobiera środki językowe odpowiednie do sytuacji.	odmiennego zdania; - świadomie kieruje przebiegiem dyskusji poprzez trafne pytania; - dostosowuje język do celu, odbiorcy i sytuacji komunikacyjnej.	zamierzonego efektu; - inspiruje dyskusję poprzez trafne pytania i własne refleksje; - wykazuje wysoką kulturę słowa oraz odpowiedzialność za własną wypowiedź.
------------------------	---	---	--	---

Klasa	dominujące czasowniki operacyjne – kluczowe działania ucznia	podsumowanie – rozwój ucznia
IV	opowiada, opisuje, odpowiada, słucha, wyraża własne zdanie	Uczę się jasno przekazywać swoje myśli i aktywnie uczestniczyć w rozmowie.
V	rozwija, porządkuje, uzasadnia, zadaje pytania, reaguje	Coraz świadomiej buduję wypowiedź i uzasadniam własne zdanie.
VI	planuje, dobiera argumenty, argumentuje, porządkuje, dostosowuje wypowiedź	Świadomie buduję wypowiedź i argumentuję własne stanowisko.
VII	przedstawia stanowisko, argumentuje, odnosi się do wypowiedzi innych, analizuje, dyskutuje	Świadomie uczestniczę w dyskusji, przedstawiam własne stanowisko i odnoszę się do argumentów innych osób.
VIII	analizuje, porównuje, kontrargumentuje, polemizuje, przekonuje	Świadomie i odpowiedzialnie prowadzę dyskusję, kontrargumentuję i kulturalnie polemizuję z rozmówcami.

KLASA VIII

4. TWORZENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność świadomego i samodzielnego tworzenia wypowiedzi pisemnych przewidzianych dla danego etapu edukacyjnego, wykorzystywania argumentów oraz różnorodnych kontekstów, dostosowywania języka do celu i odbiorcy, a także redagowania, doskonalenia i świadomego oceniania jakości własnych tekstów.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń: • tworzy wypowiedzi zgodne z tematem; • podejmuje próbę zachowania logicznej kompozycji; • stosuje podstawowe elementy poznanych form wypowiedzi; • tworzy dialog zgodny z tematem i poprawnie zapisuje większość wypowiedzi; • przedstawia własne stanowisko; • korzysta z pomocy nauczyciela podczas redagowania tekstu.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • samodzielnie planuje i redaguje wypowiedzi; • zachowuje spójność i logiczny układ tekstu; • argumentuje własne stanowisko; • wykorzystuje lektury, inne teksty kultury oraz własne doświadczenia;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • świadomie tworzy różne formy wypowiedzi zgodnie z ich funkcją; • trafnie dobiera argumenty i konteksty; • wykorzystuje przykłady z lektur oraz innych tekstów kultury; • świadomie wykorzystuje dialog do	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • tworzy przekonujące i dojrzałe wypowiedzi; • świadomie wykorzystuje argumenty, przykłady i konteksty; • dostosowuje styl wypowiedzi do celu, odbiorcy i sytuacji komunikacyjnej; • tworzy dialog dopasowany do	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • tworzy oryginalne, przemyślane i przekonujące wypowiedzi; • krytycznie wykorzystuje różnorodne konteksty i przykłady; • świadomie dobiera środki językowe do zamierzonego efektu;

	• stosuje właściwe cechy poznanych form wypowiedzi; • wykorzystuje dialog do rozwijania akcji i przedstawiania bohaterów; • poprawia tekst po otrzymaniu informacji zwrotnej.	budowania nastroju i dynamiki tekstu; • zachowuje spójność i przejrzystość kompozycji; • świadomie redaguje i doskonali własny tekst.	charakteru bohaterów oraz zamierzonego efektu wypowiedzi; • świadomie wykorzystuje wiedzę o języku podczas redagowania tekstu; • doskonali tekst pod względem treści, kompozycji i poprawności.	• swobodnie wykorzystuje dialog jako środek artystyczny i kompozycyjny, nadając tekstowi indywidualny styl i pogłębiając jego przekaz; • twórczo rozwija temat; • samodzielnie ocenia i doskonali własne teksty, wykorzystując zdobytą wiedzę i doświadczenie.
--	---	---	---	--

Klasa	dominujące czasowniki operacyjne – kluczowe działania ucznia	podsumowanie – rozwój ucznia
IV	planuje, zapisuje, opisuje, opowiada, porządkuje, poprawia	Uczę się planować i tworzyć krótkie, logiczne wypowiedzi zgodne z tematem. Zapisuję własne myśli i poprawiam tekst z pomocą nauczyciela.
V	planuje, rozwija, redaguje, uzasadnia, poprawia, doskonali	Coraz świadomiej tworzę wypowiedzi pisemne. Rozwijam własne myśli, uzasadniam swoje zdanie i doskonale napisane teksty.
VI	planuje, argumentuje, porządkuje, dobiera, redaguje, doskonali	Świadomie planuję i tworzę wypowiedzi. Buduję krótkie wypowiedzi argumentacyjne, dobieram argumenty i przykłady oraz doskonale własny tekst.
VII	komponuje, argumentuje, wykorzystuje, redaguje, dostosowuje, doskonali	Świadomie tworzę różne wypowiedzi pisemne. Buduję tekst zgodny z celem, argumentuję własne stanowisko, wykorzystuję poznane teksty kultury i doskonale swój warsztat pisarski.
VIII	tworzy, analizuje, argumentuje, wykorzystuje konteksty, redaguje, doskonali	Tworzę dojrzałe, spójne i przekonujące wypowiedzi. Świadomie wykorzystuję argumenty, różnorodne konteksty i środki językowe oraz samodzielnie doskonale własny warsztat pisarski.

KLASA VIII

5. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność świadomego i funkcjonalnego wykorzystywania wiedzy o języku podczas tworzenia wypowiedzi, dobierania środków językowych odpowiednich do celu, odbiorcy i sytuacji komunikacyjnej, oceniania skuteczności zastosowanych rozwiązań językowych oraz doskonalenia jakości własnych tekstów.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń: - rozpoznaje poznane zjawiska językowe; - stosuje podstawowe wiadomości z zakresu nauki o języku; - podejmuje próbę wykorzystania wiedzy językowej podczas tworzenia wypowiedzi; - korzysta z pomocy nauczyciela podczas analizy językowej.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: - poprawnie wykorzystuje wiedzę o języku podczas tworzenia wypowiedzi; - uzasadnia zastosowane rozwiązania językowe; - wykorzystuje wiedzę językową podczas redagowania tekstów;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: - analizuje i porównuje rozwiązania językowe; - świadomie wykorzystuje wiedzę o języku podczas tworzenia różnych wypowiedzi; - dobiera środki językowe odpowiednio do odbiorcy i sytuacji komunikacyjnej;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: - świadomie wykorzystuje możliwości języka do osiągnięcia zamierzonego efektu komunikacyjnego; - ocenia skuteczność zastosowanych środków językowych; - dostosowuje język do odbiorcy, celu i sytuacji komunikacyjnej; - świadomie redaguje i doskonali własne wypowiedzi;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: - twórczo i świadomie wykorzystuje wiedzę o języku podczas tworzenia wypowiedzi; - krytycznie ocenia zastosowane rozwiązania językowe; - wykorzystuje różnorodne środki językowe odpowiednio do

	• dobiera środki językowe odpowiednie do celu wypowiedzi; • poprawia własne błędy językowe.	• uzasadnia wybór zastosowanych środków językowych; • wykorzystuje wiedzę o języku do doskonalenia własnych tekstów.	• wykorzystuje wiedzę językową podczas analizy tekstów.	zamierzonego efektu; • świadomie doskonali własny warsztat językowy; • wykorzystuje wiedzę o języku do analizowania, redagowania i poprawiania różnych tekstów.
--	--	---	---	---

Klasa	dominujące czasowniki operacyjne – kluczowe działania ucznia	podsumowanie – rozwój ucznia
IV	rozpoznaje, nazywa, stosuje, wskazuje, wykorzystuje	Poznaję podstawowe zasady języka i uczę się wykorzystywać je podczas tworzenia prostych wypowiedzi.
V	wyjaśnia, analizuje, porównuje, wykorzystuje, dobiera, uzasadnia	Coraz świadomie wykorzystuję wiedzę o języku podczas mówienia i pisania. Rozumiem zależności językowe i stosuję je do tworzenia coraz lepszych wypowiedzi.
VI	analizuje, porównuje, wykorzystuje, dobiera, uzasadnia, przekształca	Świadomie wykorzystuję wiedzę o języku podczas tworzenia wypowiedzi. Dobieram rozwiązania językowe odpowiednie do celu i odbiorcy oraz rozumiem ich wpływ na sposób komunikacji.
VII	analizuje, porównuje, dobiera, wykorzystuje, uzasadnia, doskonali	Świadomie wykorzystuję wiedzę o języku podczas tworzenia wypowiedzi. Dobieram rozwiązania językowe odpowiednie do celu, odbiorcy i sytuacji komunikacyjnej oraz doskonałą własne teksty.
VIII	analizuje, ocenia, dobiera, wykorzystuje, redaguje, doskonali	Świadomie wykorzystuję wiedzę o języku jako narzędzie skutecznej komunikacji. Dobieram rozwiązania językowe odpowiednie do różnych sytuacji oraz oceniam ich wpływ na odbiór wypowiedzi.

KLASA VIII

6. SAMODZIELNOŚĆ I UMIEJĘTNOŚĆ UCZENIA SIĘ

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność świadomego kierowania własnym procesem uczenia się, planowania własnego rozwoju, oceniania skuteczności stosowanych metod uczenia się, samodzielnego doskonalenia własnego warsztatu pracy oraz odpowiedzialnego wykorzystywania zdobytych umiejętności w nowych sytuacjach edukacyjnych.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń: • podejmuje próbę samodzielnego wykonania zadania; • korzysta z różnych źródeł informacji; • wykonuje zadania zgodnie z poleceniem; • podejmuje próbę poprawy własnej pracy.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • samodzielnie planuje własną pracę; • wykorzystuje różnorodne źródła informacji; • organizuje proces uczenia się; • wykorzystuje kryteria sukcesu oraz informację zwrotną; • dokonuje samooceny	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • świadomie organizuje i monitoruje własny proces uczenia się; • wyszukuje, selekcjonuje i krytycznie wykorzystuje informacje; • dobiera strategie uczenia się odpowiednie do swoich potrzeb;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • świadomie kieruje własnym procesem uczenia się; • planuje własny rozwój edukacyjny; • ocenia skuteczność stosowanych metod uczenia się; • samodzielnie doskonali własny warsztat pracy; • wykorzystuje zdobyte doświadczenia	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • świadomie i odpowiedzialnie kieruje własnym rozwojem; • samodzielnie poszukuje nowych możliwości zdobywania wiedzy i rozwijania umiejętności; • twórczo wykorzystuje zdobyte doświadczenia w

	własnych osiągnięć; • dobiera metody uczenia się odpowiednie do celu.	• wyciąga wnioski z własnych doświadczeń; • modyfikuje sposób pracy w celu osiągnięcia lepszych efektów.	podczas rozwiązywania nowych problemów; • odpowiedzialnie planuje działania prowadzące do osiągnięcia wyznaczonego celu.	nowych sytuacjach; • inspiruje innych do samodzielnego uczenia się; • dokonuje refleksji nad własnym rozwojem i wyznacza kolejne cele edukacyjne.
--	--	---	---	---

Klasa	dominujące czasowniki operacyjne – kluczowe działania ucznia	podsumowanie – rozwój ucznia
IV	korzysta, wykonuje, przygotowuje się, poprawia, współpracuje	Uczę się samodzielnie wykonywać zadania, korzystać z pomocy nauczyciela, kryteriów sukcesu oraz informacji zwrotnej.
V	planuje, wybiera, organizuje, ocenia, doskonali, uczy się świadomie	Coraz bardziej samodzielnie organizuję własną naukę. Wybieram sposoby uczenia się odpowiednie do zadania i wykorzystuję informację zwrotną do rozwijania swoich umiejętności.
VI	planuje, organizuje, wybiera, monitoruje, modyfikuje, doskonali	Świadomie organizuję własną naukę. Monitoruję postępy, dobieram sposoby uczenia się do celu i modyfikuję je, aby osiągać coraz lepsze efekty.
VII	planuje, organizuje, monitoruje, wybiera, modyfikuje, ocenia	Świadomie organizuję własny proces uczenia się. Dobieram skuteczne strategie, monitoruję postępy i wykorzystuję zdobyte doświadczenia do dalszego rozwoju.
VIII	kieruje, planuje, monitoruje, ocenia, doskonali, rozwija	Świadomie kieruję własnym procesem uczenia się. Planuję rozwój, oceniam skuteczność swoich działań i odpowiedzialnie rozwijam własne kompetencje.

KLASA VIII

7. POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA, ORTOGRAFICZNA I INTERPUNKCYJNA

Zakres ocenianych umiejętności

Ocenie podlega umiejętność świadomego i odpowiedzialnego stosowania zasad poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, oceniania jakości własnych wypowiedzi, samodzielnego redagowania i doskonalenia tekstów oraz wykorzystywania poprawności językowej jako elementu skutecznej i świadomej komunikacji.

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń: • podejmuje próbę stosowania poznanych zasad poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej; • zapisuje wyrazy zgodnie z poznanymi zasadami; • buduje zrozumiałe wypowiedzi; • podejmuje próbę sprawdzenia własnej pracy.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz: • poprawnie stosuje poznane zasady podczas tworzenia wypowiedzi; • poprawia własne błędy; • korzysta ze słowników oraz innych źródeł informacji językowej; • uzasadnia zastosowanie poznanych zasad;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz: • świadomie stosuje zasady poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej; • samodzielnie redaguje i poprawia własne teksty; • wykorzystuje wiedzę o języku do podnoszenia jakości wypowiedzi;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz: • świadomie i odpowiedzialnie dba o poprawność wszystkich tworzonych wypowiedzi; • ocenia wpływ poprawności językowej na odbiór tekstu; • wykorzystuje słowniki i inne źródła do rozstrzygania problemów językowych;	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz: • twórczo wykorzystuje wiedzę o języku podczas redagowania własnych wypowiedzi; • świadomie wykorzystuje poprawność językową do osiągnięcia zamierzonego efektu komunikacyjnego; • analizuje i ocenia poprawność

	• świadomie sprawdza własne teksty przed oddaniem.	• uzasadnia zastosowane rozwiązania językowe; • świadomie wykorzystuje poprawność jako element skutecznej komunikacji.	• świadomie doskonali własny warsztat językowy; • redaguje tekst z uwzględnieniem celu, odbiorcy i zasad poprawności.	własnych oraz cudzych tekstów; • rozwija kulturę języka i dba o wysoką jakość komunikacji; • świadomie doskonali własny warsztat językowy.
--	--	---	--	--

Klasa	dominujące czasowniki operacyjne – kluczowe działania ucznia	podsumowanie – rozwój ucznia
IV	stosuje, zapisuje, poprawia, sprawdza, korzysta	Uczę się stosować podstawowe zasady poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej oraz poprawiam tekst z pomocą nauczyciela.
V	stosuje, kontroluje, poprawia, uzasadnia, doskonali	Coraz bardziej świadomie dbam o poprawność swoich wypowiedzi. Sprawdzam, poprawiam i doskonalam tekst przed jego oddaniem.
VI	stosuje, kontroluje, redaguje, uzasadnia, poprawia, doskonali	Świadomie dbam o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną swoich wypowiedzi. Samodzielnie sprawdzam, poprawiam i redaguję tekst, aby był poprawny i zrozumiały dla odbiorcy.
VII	kontroluje, redaguje, poprawia, uzasadnia, doskonali, wykorzystuje	Świadomie kontroluję poprawność swoich wypowiedzi. Redaguję tekst, poprawiam błędy i wykorzystuję wiedzę językową do doskonalenia sposobu komunikowania się.
VIII	analizuje, ocenia, redaguje, doskonali, świadomie wykorzystuje, rozwija	Świadomie dbam o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną swoich wypowiedzi. Wykorzystuję ją jako narzędzie skutecznej, odpowiedzialnej i świadomej komunikacji.

Kryteria sukcesu do prac pisemnych

Dostępne w osobnym materiale uzupełniającym.